

BALKANLAR'DA

TÜRK KÜLTÜRÜ

KÜLTÜR-TARİH-AKTÜALİTE DERGİSİ

OCAK - NİSAN 2015

SAYI: 91

ISSN 1300 - 4468

Kader Özlem - Enez/EDİRNE

“Muhacirler kaybedilen toprakların aziz hatıralarıdır.” Mustafa Kemal ATATÜRK

Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri
Federasyonu'nun Yayın Organıdır.

Sayı: 91

Kurucusu: Mümin GENÇOĞLU

Sahibi:
Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci
Dernekleri Federasyonu Adına
Doç. Dr. Yüksel ÖZKAN

Genel Koordinatör: Kader ÖZLEM

Yazı İşleri Sorumlusu: Macide GÖNÜL

Temsilcilerimiz
Fahriye ERSOY (İzmir)
Bayram ÇOLAKOĞLU (Kocaeli)
Fikret POYRAZOĞLU (İstanbul)
Lütfi ÖZGÜR (Yalova)

Yayın Kurulu
(E) Büyükelçi Bilal ŞİMŞİR
(E) Büyükelçi Ömer Engin LÜTEM
(E) Prof. Dr. Hayriye SÜLEYMANOĞLU
(E) Prof. Dr. Hüseyin MEMİŞOĞLU
Prof. Dr. Hüseyin MEVSİM
Prof. Dr. Kamuran REÇBER
Prof. Dr. Sibel TURAN
Doç. Dr. Barış ÖZDAL
Yrd. Doç. Dr. Bülent AKYAY
Yrd. Doç. Dr. İsmail SELİMOĞLU
Dr. Erhan TÜRBEDAR
Gözde KILIÇ YAŞIN

Halkla İlişkiler Sorumlusu
Hayriye Güven

Reklam Sorumluları
Sabri ÖZTÜRK
Süleyman İNAN
Günaydın İZMİRLİ

İletişim:
Balkanlar'da Türk Kültürü
Ankara Yolu 292/2 16330 Yıldırım-BURSA

İnternet: www.balgoc.org.tr - www.bgf.org.tr
E-posta: balkanlardaturkkulturu@yahoo.com

İÇİNDEKİLER

4 Osmanlı Devleti-Bulgaristan İlişkilerinde
Türk Azınlık: Balkan Savaşları ve I. Dünya
Savaşı Örnekleri
Kader ÖZLEM

6 Bulgaristan'daki Türkler Yakın
Gelecekteki Yok Oluşuna Doğru Emin
Adımlarla İlerliyor
İsmail KÖSEÖMER

8 Makedonya'nın Doğu'sunda
Kaderlerine Brakılan Türkler
Enes İBRAHİM

12 Silistre Kurşunlu Camisi ve
Kuş Evleri
Neval KONUK

16 Batı Trakya'da
Azınlık Anaokulları Meselesi
Gözde KILIÇ YAŞIN

21 Şiir Köşesi
Taner GÜÇLÜTÜRK

22 İçimizden Biri
Osman ADALETSEVER

24 Faaliyetler

38 BGF Basın Açıklamaları

41 Kitap Tanıtımı

42 Yemek Tanıtımı

Kader ÖZLEM

Osmanlı Devleti-Bulgaristan İlişkilerinde Türk Azınlık: Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı Örnekleri

1908 yılında Bulgaristan'ın Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığı ilan edip "eyalet" boyutundan çıkmasıyla iki devlet arasındaki ilişkiler, 5 Nisan 1909'da İstanbul tarafından Sofya'nın resmi olarak tanınması ile farklı bir boyut kazanmıştır. İlişkiler artık egemen devletler arasında olması gereken esaslara göre yürütülürken, Osmanlı Devleti'ni en fazla ilgilendiren konu Bulgaristan topraklarında kalan Müslüman Türk azınlığının durumu olmuştur. Sofya Yönetimiyle geride kalan Müslüman Türk azınlığının durumuna ilişkin 17 Nisan 1909'da İstanbul Protokolü ve Sözleşmesi'ni imzalayan Osmanlı Devleti, en azından Türk-İslam cemaatinin haklarını ve vakıf mallarını güvence altına almak istemişti.¹

Rusya'nın Balkan uluslarına yönelik izlediği aktif bölge siyaseti esasında sadece Osmanlı Devleti'ne yönelik değil; aynı zamanda Habsburg monarşisine karşı bir güç oluşturma çabasını içerse de² son tahlilde tarihten gelen husumetleri kullanarak Osmanlı Devleti'ni bölgeden atmaya çalışan Balkan devletleri, Rusya'yı denklemden çıkararak kendi aralarında bir dizi gizli antlaşma gerçekleştirmiştir.

Bu antlaşmaların yapılmasında Bulgaristan'ın en aktif devlet olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Balkan devletleri Osmanlı'ya karşı hızlı bir şekilde savaşa hazırlanmaya başlamıştır. Balkan ordularının asker sayısı 700 bini bulurken; bunların karşısında ise 320 bin kişilik Osmanlı ordusu yer almıştır.³

Balkan Savaşları

Karadağ'ın savaş ilanı ile başlayan Balkan Savaşları, bir dizi hususun etkisiyle Osmanlı Devleti aleyhine gelişme göstermiştir. Bulgar ordusu kısa sürede ilerlerken; Çatalca önlerine kadar gelmiş ve İstanbul için tehdit oluşturmaya başlamıştır. Bu ilerleyişten rahatsız olan Avrupa devletleri tarafları barış masasına oturmaya zorlamış ve 30 Mayıs 1913'te imzalanan Londra Antlaşması ile Osmanlı Devleti Midye-Enez hattının doğusuna çekilmek zorunda kalmıştır. Bu savaşta Bulgaristan güneye doğru genişlemiş ve Ege Denizi'ne çıkmıştır. Böylece Osmanlı'nın batıdaki tek komşusu Bulgaristan kalmış bulunuyordu.

I. Balkan Savaşı'nda Bulgaristan henüz kendi topraklarına katamadığı Kırcaali'yi General Va-

sil Delov'un komutasındaki birlikle ele geçirmiş, durmayarak Batı Trakya'yı da kendi topraklarına katmıştı. Bu savaşın Türkler için en olumsuz yanı Edirne'nin düşmesi olurken; Bulgarlar egemenliği altında bulunan ve yeni kazanılan topraklardaki Türklere yönelik harp şartlarının etkisiyle çeşitli mezalimler uygulamışlardır.⁴ Diğer bir deyişle, savaşların faturasını en ağır ödeyen grup bölgedeki Türkler olmuştur. Sadece Bulgaristan özelinde olmasa da genel olarak savaşın yaşandığı bütün bölgede Balkan Savaşları esnasında yaklaşık 250 bin Balkan Türkünün katledildiği tahmin edilmektedir.⁵ Bununla birlikte, yüzbinlerce Balkan Türk'ü de muhacir durumuna düşmüştür.

Diğer taraftan, II. Balkan Savaşı esnasında Osmanlı Devleti Edirne'yi Bulgaristan'dan geri almayı başarırken; Edirne'nin alınışından, Bulgaristan ile İstanbul'da barış antlaşması imzalanıncaya kadar geçen süre zarfında Batı Trakya toprakları üzerinde yaklaşık iki ay süre tarih sahnesinde kalacak olan tarihteki ilk Türk cumhuriyeti kurulmuştur. Ne var ki Bulgarlarla yapılan barış antlaşması gereği, Edirne Osmanlı Devleti'ne bırakılmış;

buna karşın Batı Trakya Bulgarlara verilmiştir. Dolayısıyla, 1919 yılına kadar sürecek olan Batı Trakya'daki Bulgar hâkimiyeti başlamış oluyordu. İstanbul'da yapılan barış antlaşmasıyla aynı gün, taraflar arasında Müftülüklerle ilgili bir de sözleşme imza edilirken; Bulgaristan Türklerinin azınlık durumuna yeniden vurgu yapılmış ve azınlığın hakları güvence altına alınmıştır.⁶

I. Dünya Savaşı Dönemi

1912-1913 Balkan Savaşları esnasında her iki devletin birbiriyle savaştan durumda olmasına karşın çok geçmeden iki yıl sonra müttefiklik ilişkisi içinde bulunarak I. Dünya Savaşı'nda ortak bir düşmanlara karşı savaşması uluslararası ilişkilerin kaygan zeminini göstermesi açısından önemli bir örnektir. Bununla birlikte, I. Dünya Savaşı esnasında iki ülke arasındaki müttefiklik ilişkisinin yarattığı olumlu atmosferden en fazla yararlanan grup Bulgaristan Türkleri olmuştur.

Bulgaristan I. Dünya Savaşı'na girmesi esnasında hem İtilaf hem de İttifak Devletleri tarafından bir takım vaatler verilmişti. Bu anlamda yaklaşan savaşa mali anlamda hazırlıksız yakalanan Sofya yönetimi, Alman bankalarının oluşturduğu konsorsiyum aracılığıyla 500 milyon Leva kredi temin etmiştir.⁷ Bu durum Bulgaristan'ı İttifak Devletleri'ne daha da yaklaştırmışken; Sofya Yönetimi yine de 1915 yılının yaz aylarına kadar beklemeyi tercih etmiştir. Hatta bu dönemde Almanların baskılarıyla Dedeağaç'a giden demiryolunun

kontrolünün Osmanlı Devleti tarafından Bulgarlara teslim edilmesi bile sağlanmıştır.⁸

I. Dünya Savaşı döneminde iki ülke arasındaki ilişkiler olumlu bir çizgide ilerlerken; bazı cephe-lerde iki ordunun İtilaf Devletleri'ne karşı beraberce çarpıştıkları da olmuştur. Birkaç yıl öncesine kadar Bulgaristan Türklerine baskı uygulama ve azınlığı göç ettirme gibi eylemlerin içinde olan Sofya Yönetimi, savaş esnasında Türk azınlığa yönelik ılımlı bir tutum benimsemiş ve ülkesindeki Türkleri İstanbul-Sofya arasındaki ilişkilerde dostluk köprüsü olarak algılama eğiliminde olmuştur. Zira bu dönem Bulgaristan Türkleri, vatandaşlık bağıyla bağlı bulundukları devlete karşı itaatsizlik eylemi içinde olmamışlar, bilakis çoğunluk grup gibi savaşta yer alarak bağlılıklarını göstermişlerdir. Bu durum Bulgar çoğunluğun Türk azınlığa bakış açısını da etkilemiş ve Türkler daha fazla tolere edilebilir duruma gelmişlerdir.

Savaş sonunda her iki ülke de mağlup olurken; imzalanan barış antlaşmalarıyla kader birliği içinde bulunmuşlardır. Ne var ki Bulgaristan imzaladığı Neuilly Barış Antlaşması şartlarının ağırlığına rağmen işgale uğramazken; Anadolu'da yeni bir mücadele başlıyordu. Öyle ki Mustafa Kemal'in Anadolu'daki Milli Mücadelesinde en fazla başarılı olmasını isteyecek olan devletlerden biri olarak Bulgaristan öne çıkıyordu. Böylece Neuilly Barış Antlaşması'nın şartlarında kısmi bir düzenlemeye gidilebileceği Sofya Yönetimi tarafından öngörülme-

teydi. Dolayısıyla Milli Mücadele döneminde de ikili ilişkilerin olumlu seyri göz önünde bulundurularak, Türk azınlığın rahat bir dönem geçirdikleri söylenebilir.

Sonuç olarak, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı esnasında Bulgaristan'daki Türk azınlık iki devletin ilişkilerinden en fazla etkilenen aktör olmuştur. Balkan Savaşları esnasında Bulgaristan Türkleri baskı ve göç ettirme politikalarına maruz kalırken; I. Dünya Savaşı boyunca ikili ilişkilerin zenginlik kaynağı olarak tanımlanmıştır. Bu anlamda, Bulgaristan Türklerinin hangi perspektiften ele alınacağı konusunda ana belirleyici husus, ilgili dönemde Sofya'nın çıkar tanımlamasına bağlı olarak değişmiştir.

1 Bilal Şimşir, *Bulgaristan Türkleri*, Genişletilmiş 2. Baskı, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2009, s.482.

2 Bkz. Barbara Jelavich, *Balkan Tarihi: 20. Yüzyıl*, Cilt:2, Küre Yayınları, İstanbul, 2006, ss. 101-102.

3 Jelavich, a.g.e., s.102.

4 Bu dönemde Türklere karşı uygulanan mezalim için bkz. İlker Alp, *Bulgarian Atrocities-Documents and Photographs*, London, 1988, ss. 1-10.

5 İsmail Selimoğlu, "Balkan Savaşları ve Göçler", *Bursa'nın Zenginliği Göçmenler*, ed. Zeynep Dörtok Abacı, Osmangazi Belediyesi Yayınları, Bursa, 2008, s. 127.

6 Şimşir, a.g.e., ss.484-485.

7 R J. Crampton, *Bulgaristan Tarihi*, çev. Nuray Ekici, Jeopolitika Yayınları, İstanbul, 2007, s. 122.

8 Crampton, a.g.e., s.124.

İsmail KÖSEÖMER

Bulgaristan'daki Türkler Yakın Gelecekteki Yok Oluşuna Doğru Emin Adımlarla İlerliyor

Sadece siyaseten temsil edilmek yüz yıllarca biriken sorunları çözmeye yetmiyor!

Balkan Yarımadası'nın Güneydoğusunda küçük bir ülke 130 yıl sonra yok olmaya hazırlanıyor! Bulgarlar hangi hastalıktan hastaysa, aynı hastalık Türkleri de vuruyor. Hatta bazen daha şiddetle... Sanki tek kişinin çift yansıması gibi işliyor yaşam 'barut fıçısı' denilen bu bölgede. Bir tek Çingene'ler bu hastalıklara karşı bağışlıklar kazanmış durumda...

Durum

Düzen tarafından uzun yıllar sosyalist bir toplum yaratılma çabasıyla yaşanan komünist baskısı, zulümler ve ekinsel kırım belki de bu topraklarda, günümüz Bulgar Eli sınırları içerisinde yaşayan Türkleri geri dönüşü olmayan bir yola itmiştir. Sözde yirmi beş yıllık el erki düzeni de refah arzusuyla, özgürlük yalanıyla Türklerin on beş asırlık sürdürülebilir varıl yaşamını ilk defa bu denli büyük tehlikeye karşı karşıya bırakmaktadır. Bu iki durum arasında bir de göçler ve en son yaşanan Zorunlu Göç ya da Bulgar

Ulusal Kamutayı'nın 11 Ocak 2011 yılında kabul ettiği Bildirgedeki, sözde "Soya Dönüş Süreci sırasında 1989 yılında 360 000 Türk asıllı Bulgar vatandaşının bütüncül devlet düzeni (totaliter rejim) tarafından kovulmasının bir çeşit budunsal temizlik biçimidir" tanımlaması, durumu daha da belirgin hale getirmektedir.

Tüm bu yaşanan olumsuzluklar Türklerin var olma, teşkilatlanma, kimliğini koruma, eşit egemen halk olarak tüm anayasal haklara sahip olma gücüne ve kabiliyetine sekte vurmuştur. Zorunlu Göç sadece aydın kesimi almadı, aynı biçimde topluluk içerisindeki birliğe sekte vurdu, ayrılığı getirdi ve yaşanan sıkıntılar sonrası bugüne kadar araştırılmayan ve başta çekilen acı, ıstırap, sıkıntı ve ruhsal bozukluk sonucu meydana birçok ölüm getirdi!

Uluslararası Anlaşmalar Ne Diyor?

Uluslararası hukuk, azınlıkların korunmasına yönelik iç temel noktada eylem imkânı sunuyor:

1. Fiziki ve kültürel var olma hakkı.
2. Eşit egemen halklar temelinde sıfır ayrımcılık hakkı.
3. Sürdürülebilir kimlik hakkı.

Uluslararası kuruluşlar azınlık sözcüğüne kesin bir tanımlama yapmamış olmalarına rağmen, bazı uluslararası belgeler azınlıklara yönelik meseleleri salt iç hukukla sınırlamaz.

BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, Ulusal veya Budunsal, Dinsel veya Dilsel Azınlıklara Mensup Olan Kişilerin Haklarına Dair Bildiri, Helsinki Nihai Senedi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Kopenhag Toplantı Belgesi, Avrupa Konseyi Avrupa Bölgesel veya Azınlık Dilleri Şartı, Avrupa Konseyi Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Çerçeve Sözleşmesi konuya ilişkin en önemli belgelerdir. Bu belgelerde birçok maddenin hukuki bağlayıcılığı bulunur ve uluslararası nitelik taşır.

Bulgaristan Anayasası azın-

lık ve topluluk haklarını, “anadilini geliştirme ve anadilde eğitim hakkını” (madde 36) ve “kendi kültürünü geliştirme hakkını” (madde 37) ile güvence altına almıştır. Ancak uygulamada durum çok farklıdır. Yasa her ne kadar bazı hakları güvence altına almış olsa da Türk toplumunun STK temelinde örgütsüz oluşu, her çözümün siyasi temsilcilerden beklemesi, çeşitli dönemlerde yaşanan göçler ve ekonomik sıkıntılar toplumsal bütünlüğü bozduğu gibi gelişime de balta vurmaktadır.

Bulgaristan'daki Türklerde Kimlik Meselesi

1930 yıllarında başlayan bir düşünce ilerleyen yıllarda toplum tarafından benimsenmesine neden olmuştur. Buna üç seviyeli kimlik tanımlaması denir. Birinci seviye budun temelinde ele alınır o da Türk olmayı benimsemek ve kabullenmektir. İkinci seviye Bulgar toplumunun eşit bir unsuru olmakta yatar ve üçüncü seviye de Avrupa ekinin bir parçası olmaya dayanır. Türkler kendini bu çerçevede görürler. Bir de bunlara ilaveten Müslüman dini kimlik vardır.

Çözüm

Bulgaristan'daki Türklerin büyük bir kısmı 25 yıldan beri teşkilatlı bir biçimde Hak ve Özgürlükler Hareketi'ni destekler ve kendini bu oluşum içerisinde güvende hissederler. Ancak zamanın tüm yaralara merhem olduğu gibi bu bağlamda ilerleyen yıllarda bazı sıkıntılar yaşanacaktır. Zorlukları ve

zulmü yaşayanların ölmesi, gençlerin batıya ekonomik göçleri, milli bilincin körelmesi, yaşamak yerine yaşam mücadelesinin artması, ülke eğitimindeki azınlıklara yönelik güçlüklerle dolu olması, anadilin iyi bilinmemesi, gelenek ve göreneklerden kopmalar ve sivil toplum kuruluşlarının yetersiz oluşu Türklerde kimlik bozulmasına yol açmaktadır.

Baskı ve istekler her zaman tabandan yukarıya doğru olur. Öncelikle cesaret içerisinde bu bilinç oluşmalıdır. Dernekler hızla artmalı ve ülke genelinde bir çatı altında toplanmalıdır. Ülke eğitim yasası azınlıkları kapsayacak bir biçimde ayarlanmalıdır. Çok kültürlülük içerisinde çeşitlilik düşüncesi benimsenmelidir. Tarih kitaplarında Türklere yönelik tanımlamalar daha çağdaş ve ayrımcı olmayan tanımlamalarla değiştirilmelidir. STK'larla siyasi oluşumlar çok yönlü etkileşim içerisinde çalışmaları gerekmektedir. Yabancı dilde düşünmek kişiyi başkalaştırdığı gibi, özünden kopmaya neden olur. Bu gidişata “dur” denilmelidir! Yerel ve ulusal ölçekte yazılı ve görsel basın yayın organları kurulmalıdır. Toplumu bilinçlendirecek girişimler yapılmalıdır. Kimliğin korunmasını sağlayacak çalışmalar, günlük yapılmalıdır. İtaat yerine bilinçli sorgulama usa yerleşmelidir.

Tüm bunların gerçekleşmesi için **Türkler ekonomik açıdan güçlü olmalıdır.** Aksi halde her şey iyi niyet olarak kalacaktır. Gün-

lük yaşam mücadelesi veren biri ne ekinle, ne dille, ne de kimlikle uğraşır. Tek gayesi ailesine güven sağlamak, geçimleriyle uğraşmaktır. Ekonomik kalkınma, yatırım ve istihdam olmadan, devrim olmaz! Devrim tüketimle değil, üretimle olur. Yaşamın her alanda bu böyledir.

Sonuç

Dili elinden alınan bir toplum yok olmaya tutsaktır. Tarihte bu hep böyle olmuştur. Tarih tekerürden ibarettir. Sonsuza dek haklar ve özgürlükler verilmez. Her gün, mücadele ile kazanılır ve sürdürülebilir. Yozlaşma ve bozulma çoktan beri vardır. Düşünüm ki aydınlar, siyasetçiler ve toplumun orta kesimi kendi arasında sürekli Bulgarca konuşuyor, çocuklarıyla da bu günlük uygulamaya devam ediyor. Mücadele başlamadan kaybedilmiş demektir. Günlük sözcük daracığı 300 ile 500 sözcükten oluşan bir kimse ne bilim ne de ilim yapabilir. Balkan Yarımadasında yaşayan Türklerin en acıklı durumu Bulgaristan'dadır. Bunun tek suçlusu da Türk toplumdur. “Ağlamayan bebeğe emzik verilmez!” Hatta süt hiç vermezler...

Enes İBRAHİM

Makedonya'nın Doğu'sunda Kaderlerine Brakılan Türkler

Her ülkenin doğusu bir ızdırıp içinde. Günümüzde doğu denildiğinde sanki geri kalmışlığın, gelişmemişliğin simgesi olarak görülmektedir. Güneşin doğduğu doğu... Dağınık coğrafyada yaşayan Makedonya Türkleri, bir zaman çoğunluğunun Türklerin oluşturduğu köy ve şehirlere sahipti. Yıllardır yaşanan göçün ardından bugün Makedonya'nın doğusunda eskiye nazaran ciddi bir nüfus düşüşü yaşanmıştır. Ülkede hemen hemen her şehirde, köylerde Türk'e rastlamak mümkün. 27 Nisan 2014 tarihinde gerçekleşen erken Parlamento seçimlerinde Türk Hareket Partisi milletvekili adayı oldum. Seçim bölgem üçtü...

3. Seçim bölgesi Üsküp yakınlarında bulunan Petrovets, İlinden, Zelenikova belediyelerinden başlayarak, Köprülü, Karbintsi, İştıp, Koçana, Berova, Pehçova ve daha birçok belediyeyi kapsamaktadır. Bu belediyelerde de Türkler dağınık bir

şekilde yaşamaktadır. Bu bölgedeki en çok Türk nüfusu Köprülü, İştıp ve Karbintsi belediyelerinde yaşamakta. Dernek görevimi üstlendiğim dönemlerde çoğu kez bu bölgeyi ziyaret etmiş, orada yaşayan soydaşımız ile birlikte olmuştum. Seçim çalışmalarımızı deneyimli, tecrübeli ve genç arkadaşlarımızla yürüttük. Adeta 24 saatten 18 saati hep birlikteydik. Ufuktaki aydınlık içimizi ısıttı. Zor anlarda sırt sırda verdik. Birlikte üzüldük, birlikte sevindik. Sağolsunlar... Tehditlerin arttığı ve yaygınlaştığı bir dönemde aziz milletimizin yanına gittik, düşünce ve kaygılarımızı korkusuzca paylaştık. Gittiğimiz her bölgede soydaşımız öncelikle ilgisizlikten şikâyetçi. Bugüne kadar kendileriyle ilgilenilmediğini savunan soydaşımız kendi güçleriyle ayakta durup, bölgede Türk varlığının devamını sağlıyorlar. Bağımsızlıktan bu yana bölgede yaşayan Türkler yalnızlığa terk edilmiş, en ilkel şartlarda yaşamaktadır. Yasal ve

anayasal haklarını kullanamayan soydaşımıza her geçen gün insan hak ihlalleri yapılmaktadır. Tarımcılık ve hayvancılık ile geçimini sağlayan soydaşımız, ekonomik gidişattan ve ürettiklerini satamamaktan şikâyetçi. Tarihe şan ve şöhretle geçen aziz milletimiz çöküşe götürülmektedir. Ülkemizin içinde bulunduğu siyasi ve sosyal ortam inanılamayacak, düşünülemeyecek, tahammül edilemeyecek kadar kötüleşmiştir. Manzara korkunçtur. Gelişmeler kaygı vericidir. Yaşanan bu erozyona "dur" deme zamanı gelmedi mi? Artık 21.yüzyıldayız... Gitmesek de görmesek de o köy bizim köyümüzdür türküsü olduğunu ne zaman anlayacağız? Gitmeden, görmeden o köy bizim köyümüz olamaz. Nüfusumuzun azaldığı Türk köylerinde nüfus tamamen bittikten sonra köylerin Türk isimlerini, toponimleri korumamız gerekmektedir. Koruyamazsak o köylerin Türk köyleri olduğunu gelecek nesiller bilmeyecek... Birçok şehirde Türk

nüfusu olmasa da orada bir türbeye, bir tekkeye, bir Osmanlı eserine rastlayabiliriz. Fakat eserlerimiz bakımsız, acilen restore edilmeli. Ortak kültür anlayışının olmadığı ülkede maalesef en büyük zararı eserlerimiz görmektedir. Eğitimde yaşanan sıkıntıları yazmam için sayfalar yetmez. Bölgede yaşayan soydaşımızın çektikleri tüm acıların sorumlusu kimdir? Haklı olmadığımıza mı inanıyoruz yoksa bazı şeyleri gizlemek için mi gözlerimizi kapatıyoruz? Belki bir çağdaş Avrupa ülkesinde olsaydık sorumlular olaylara daha farklı bakabilirdi... Her şey bir kişinin ağzından çıkacak kelimeye bırakılmış, soydaşımız üzerinden ise rant elde eden ganimetçiler var ya... Irkçılık ağır bir ithamdır. Modern dünyada en ciddi suçlar arasında olmanın ötesinde, genel anlamda dünyanın her noktasında, hala tedavisi mümkün olmayan hastalıkların en tehlikelisi olarak kabul görülmektedir. Ülkemizin hem doğu hem batısında, hala bu hastalıktan kurtulamayan çok insan var. Bir Makedon öğrenci için okul açan devlet, birçok Türk öğrenci için anayasal hakkımız olan ana dilde eğitimi neden sağlamıyor? Tütün satışlarında neden Türklerin tütünleri çok düşük fiyata alınıyor veya hiç satın alınmıyor? Bu ayrımcılık mı, ırkçılık mı nedir bilemiyorum. Fakat birlikte

yaşamayı öğrenmeliyiz. Türk kurum ve kuruluşları Makedonya'nın doğusunda bir faaliyet yaparken bölgeyi çok iyi analiz edip, adımlarını ona göre atmalıdır. Türk olduklarından dolayı dışlanan soydaşımız çaresiz mi bırakılmalı? Mevcut hükümetin davranışını seçim öncesi ve sonrası görmekteyiz. Alın, buyurun... İşte icraatları da gördük! Bizim siyasi kültürümüzün asıl çuvaldığı nokta bu olsa gerek. Birinin yetersizliğini anlamak için ille kendisini bir makama getirip, memleketi batırmasını, soydaşımızın marjinalleşmesini görmeyi mi beklememiz lazım? Halimizin sebebi de budur... Bir yanlıştan kurtulmak için, başka bir yanlış yapa yapa, nerde ise 20 yılımız gitti... Çıplak popülizmden başka hiçbir marifeti olmayan mevcut iktidarın da derde deva olmayacağı meydandadır... Adamın, dili bile sahte! Soydaşımız bu tipten bir politikacılara kaldıysa, vay bu ülkede yaşayanların haline... Milli onur ayaklar altına alınmakta. Devlet kurumlarında çalışanlar ve hükümette yer alanlar şunu öğrenmek ve bilmek zorundadır ki, çağdaş bir hukuk devleti, vatandaş ezen, sömüren, koltuktan rant elde edenlerin görev aldığı bir devlet değildir... Çağdaş hukuk devleti, vatandaşının hizmetçisi olabilen devlettir...

Ağlar Dağı Kan Ağlıyor

İştıp yakınlarında bulunan Karbintsi Belediyesi Ağlar (Plačkovitsa) Dağı'nın eteklerinde bulunmaktadır. 2002 nüfus sayımına göre bu belediyede 728 Türk yaşamaktadır. Belediye sınırları içinde tamamıyla nüfusu Türk olan köyler mevcuttur. Kılavuzlu, Yonuzlu, Pırnalı, Kutsa, Gaber, Hocalı ve Radanya köylerinde Türk nüfusu yaşamaktadır.

Ağlar dağının eteklerinde bulunan Türk köylerinde soydaşımız en ilkel şartlarda yaşamaktadırlar. Kış aylarında evlerinden dışarı çıkamayan soydaşımız, normal bir yaşamdan çok uzak. Soydaşımız genelde hayvancılık ve tütüncülük ile geçimini sağlamaktadır. Geçtiğimiz yıl tütün fiyatlarından çok rahatsız olan soydaş, resmen bu dönemde geçimini nasıl sağlayacağını kara kara düşünüyor. Bölgede tütün demek, ekmek demektir. Soydaşımızın ekmeği ile oynayanlar ne zaman cezalandırılacak? Tehdit ve baskıların arttığı bir dönemde bölgede yaşamak çok zor. Genel şartların hala oluşmadığı bu köylerde hekimler de yok. Hastalar muayene olmak için kilometrelerce yol gitmek zorundadırlar. Polis, orman polisi ve devlet memurlarının özellikle seçim öncesi ve seçim günündeki baskı ve tehditlerine

bire bir şahit oldum. Burada Türk olmak çok zor. Fakat alını açık, başı dik bir şekilde yaşamlarını sürdürüyorlar. Seçimlerde her tür baskı ve tehdide rağmen oylarının adresi çok netti. Altyapı sıkıntısı olan Türk köylerinde yıllardır bir çivi bile çakılmamış. Radanya'dan Hocalı'ya giden yolun sadece bir bölümüne asfalt döşemişler. Son yıllarda Pırnalı, Kılavuzlu, Kutsa ve Hocalı'dan soydaşımız Radanya köyüne göç etmektedir.

M a k e d o n y a ' n ı n Doğusunda İslam Birliği ve T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı

Makedonya'nın doğusunda yaşayan Türk ve Müslümanlar kendi imkânları çerçevesinde camilerini inşa etmektedirler. Makedonya İslam Birliği'nin 13 müftü ve koordinatörün oluşturduğu bir yapısı var. Toplam 13 bölgedeki müftülüklerden sadece biri Makedonya'nın doğusuna sunulmuştur. İştîp Müftülüğü koskocaman bir alanın tek sorumlusu, tek patronu. Resne'de 3 bin civarında Müslüman yaşarken, sadece Ustrumca'da 10 binden fazla Müslüman yaşamaktadır. Resne müftülüğü var iken Ustrumca'da müftülük yok. İştîp'te Hamidiye Medresesi yıllardır hizmet vermekte. Bu imam hatip lisesinden mezun olan gençler Makedonya'da

yüksek öğrenimlerine devam edemiyor. Birçok mezun verse de bölgede imamlar eksik. İmamların eksikliğini Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı kapatmaktadır. Sadece doğuda değil, ülkenin batısında da imam eksikliği yaşanan bölgelerde yardıma Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı geliyor. Yıllardır gençlerimizi Türkiye'ye imam hatip liselerinde eğitim görmeleri için gönderirken, bugün hala neden din adamlarımızın yetişmediği konusu ayrı bir sorun. İmam hatip liselerine gönderilen çocuklarımıza ne oldu? Bölgede sofi olarak adlandırdıkları bir çok tarikatlar da mevcut. Aralarında Melami, Nakşibendi, Halveti tarikatlarını görmek mümkündür. Fakat tekkeleri olmadığından dolayı onların sıkıntısı bir başka... VMRO-DPMNE'nin Cumhurbaşkanı Adayı George İvanov'un geçen dönemde Osmanlı'dan kalma eserleri gündeme getirmediğini biliyoruz. Fakat bu seçim kampanyası döneminde dini mabetlerimizi seçim işleri için kullanmayı başarmıştır. Hocalarımız sağ olsun... Seçim çalışmaları döneminde Makedonya'da görevli olan Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Din Görevlilerin (İmamlar) eylemlerini ve söylemlerini hayret ve ibretle takip ettiğimizi bildirmekte yarar var. Makedonya'da görevli din

görevlilerinin adeta "amigo" gibi taraf tutmaları bizler için kabul görülecek ve hoş karşılanacak bir durum değildir. Bu zatların yanlış ve yandaş söylemleri ile Makedonya Türkleri'nin de arasına nifak tohumları ektikleri apaçık ortadadır. Toplumsal barışı, huzuru, demokrasi kültürünü savunmayı bir kenara bırakalım, bu kişiler "profesyonel" görevlerinin getirdiği sorumluluk ve vazifelerini bile doğru dürüst yapamamaktadırlar. Zaten kutuplaşmanın tavan yaptığı toplumumuzu bir o kadar provoke etmek, bireylere taraf olmaları için emrivaki yapmak, baskı uygulamak kimsenin haddi değildir.

Köprülü ve İştîp'te Türkçe Eğitim Yok

Makedonya Cumhuriyeti Anayasası'na göre her etnik topluluğun ana dilde eğitim hakkı vardır. İlkokul ve ortaokul düzeyinde Türkçe eğitim birçok bölgede mevcut iken, bazı bölgelerde maalesef hala Türkçe eğitim veren okullarımız yok. Birçok bölgede Türkçe eğitimin görüldüğü okullar ilkel şartlara sahip olsa da orada çocuklar birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar, bazı bölgelerde birinci sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar anadillerinde eğitim görmektedirler. Resmi rakamlara göre, Köprülü'de 1.724 Türk yaşamaktadır. İştîp'te

ise 1.272. Ana dilde eğitim anayasa ve yasaların garantisi altına alınmasına rağmen Köprülü ve İştîp'te Türk öğrencileri Türk dilinde eğitimlerini görememesi düşündürücüdür. Anayasa ve yasa ihlallerinin yaşandığı ülkede, maalesef bu bölgede anadil eğitimi sadece teoride kalmaktadır. Sadece bir öğrenci için Makedon dilinde okullar açılırken, birden fazla Türk öğrenci için eğitimi Türkçe olan okullar açılmamaktadır. Bu nedenle Makedonya Türklerinin bir kısmı Türkçe eğitimlerini göremiyor. Karbinsti Belediyesi'nde de durum hiç de iç açıcı değil. Türkçe eğitimin sadece birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar mevcut olduğu belediyede, altıncı sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar çocuklarımız Makedon dilinde eğitimlerini sürdürmekte. Belediye sınırları dâhilinde lise olmayışından dolayı, çocuklarımız lise eğitimlilerini İştîp'te devam ettirmektedirler. Yasa gereği okulların uzakta bulunmasından dolayı yol giderleri devlet veya belediye tarafından karşılanması gerekirken, soydaşımız kendi imkânlarıyla çocuklarını İştîp'te okutmaktadırlar.

Sahipsiz Kalan Eserlerimiz

1950'li yıllara kadar nüfusun büyük bir bölümünü bizler oluştururken, bugün azınlık durumuna düşmenin üzüntüsünü

yaşamaktayız. Bölgede yaşayan soydaşımız sahipsiz kalırken, Osmanlı'dan kalan eserlerimiz de maalesef sahipsiz kalmıştır. Bakımsız olan eserlerimizin yanı sıra, yıkılan eserlerimizde mevcuttur. Batı Makedonya'da Müslüman nüfusun daha fazla olduğu şehirlerde eserlerimize sahip çıkmak daha kolay iken, Makedonya'nın doğusundaki camii, tekke, hamam, han, bedestenlere sahip çıkmak çok zor. Kanuni Sultan Süleyman döneminde Rumeli Subaşı Hüsameddin Paşa'nın İştîp'te camii, kervansaray ve zaviyeler inşa ettirmiş. Osmanlı döneminde verimli ve geniş toprakları ile Türk nüfusunun yoğun olduğu ve Türk-İslam hayatının hâkim olduğu bir bölge olma özelliğine sahip olan İştîp'te eserlerimize rastlamak mümkündür. İştîp mahalleleri, sokakları, camileri, hamamlarıyla kendi eserlerimizi görebiliyoruz. Birçok eserimizin yıkıldığı İştîp'te hala birçok bakımsız eserimiz vardır. Köprülü'de eserlerimizi görmek pek mümkün değil. Doğu Makedonya'daki Türk köylerinde dolaşırken, eski yeni tüm yapılarda Türk ve Osmanlı esintilerini görebiliyoruz. Birçok köyde türbeler hala ayakta durmaktadır. Karbinsti Belediyesi'ne bağlı Radanya'da 16.yy ait olan Mahmud Ağa Camii'nin restorasyonu hala

devam etmekte. İştîp'te 16. yüzyılın sonlarında Hüsameddin Paşa tarafından kentin en hâkim tepesine kendi adıyla anılan cami yaptırılmış. 1973 yılında caminin minaresi yıkılıp, kiliseye çevrilmiş. Her yıl 2 Ağustos İlinden ayaklanmasının yıldönümü burada kutlanmaktadır. (Osmanlı'ya karşı ayaklanma günü) Balkanlar'da Osmanlı izlerini yok etmek amacıyla yürütülen politika ve çalışmalar kapsamında ise Makedonya'nın doğusundaki şehir ve köylerde birçok tarihi eser tahrip edildi, bir kısmı da yapım amacının dışında kullanıldı.

Sözün özüne gelince Türk ve daha geniş çerçevede Müslümanların azınlıkta veya Türk ve Müslüman nüfusun bulunmadığı bölgelerde eserlerimize sahip çıkan yok. Üsküp, Gostivar, Kalkandelen gibi şehirlerde eserlerimizle övünürken, Makedonya'nın doğusundaki eserlerimize sahip çıkmayı unutmuş veya ilgilenmemişiz. Bir medeniyetin silinmesine izin vermemeliyiz. Bu topraklarda atalarımız yüzlerce eser bırakırken bu eserlere sahip çıkmak bizim borcumuz olmalıdır.

* Enes İbrahim, Türk Hareket Partisi Milletvekili, Makedonya.

Neval KONUK**

Silistre Kurşunlu Camisi ve Kuş Evleri*

Silistre, bugünkü Bulgaristan'ın kuzeyinde, Romanya sınırında Tuna nehrinin güney kıyısında yer alan eski bir Türk şehridir. Günümüzde, Silistra adını taşıyan adı taşıyan kent, çoğunluğunu Türklerin ve Romanların oluşturduğu verimli bir tarım merkezidir.

Bugünkü kent, Romalıların İ.y.y.'da kurdukları *Durostorum* kentinin temelleri üzerinde inşa edilir. Kimi araştırmacılara göre, *Durostorum* adı Kelt kökenli olup "berkitilmiş kale" anlamına gelir. Bizans egemenliğindeki adı ise, *Teodoropolis*'tir. Şehir, VII.y.y.'da ilk Bulgar-Türk devletinin sınırları içine girer. VIII.-X.y.y.larda da, güçlü bir müstâhkem mevkidir.

Osmanlı Döneminde

Silistre:

1388 yılında Çandarlı Ali Paşa tarafından, Pravadi (Provadya)¹, Şumnu ve Silistre Kaleleri alınarak Osmanlı topraklarına katılır. Daha sonra Silistre Sancağı teşkil edilir². Yanbolu, Aydos, Karinabad, Varna, Şumnu gibi Doğu Bulgaristan şehirleri Silistre Sancağına bağlanır. 15.yy. sonlarında livâ merkezi olur.

1593'te Özi eyaletine bağlanır. Kent zamanla bir ticaret merkezi ve önemli bir Osmanlı Kalesi durumuna gelir.

Silistre'nin parlak devri, 1678'de Cehrin Seferi'ne çıkan orduyu hümâyûnu uğurlayan IV.Mehmed'in ziyareti ile kapanır. 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı ile Silistre, bir sınır kalesi ve savunma merkezi olarak, Osmanlı Devleti'nde önemini bir süre daha sürdürür³.

Şehir daha sonra 1768-1774, 1809, 1828-1829, 1853-1856 yılları arasındaki Osmanlı-Rus Savaşlarına sahne olur. 1828-1836 yılları arasında Rusların elinde kalır. Rusların 1853'teki Silistre kalesini kuşatmaları ve Osmanlıların savunması, Namık Kemal'in "*Vatan yahut Silistre*" piyesine konu olur. 1864'te Tuna Vilayeti'nin kurulması üzerine bu vilayete bağlı bir sancağa dönüştürülür. Tuna vilayetinin Rusçuk, Şumnu ve Varna'yla birlikte Osmanlı Devleti'nin kuzey sınırındaki dört direnme kalelerinden biri olur. 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı'nda Ahmed Edib Paşa tarafından savunulur.

Savaş sonunda Ayastefanos ve Berlin Antlaşmaları ile Bulgaristan Prenslğine verilene kadar, tam 500 yıl Osmanlı egemenliğinde kalır. Daha sonra Bulgar krallığının idari merkezi olan Silistre, II.Balkan Savaşında (1912-13) Bulgaristan'ın Romanya'ya yenilmesi üzerine Romanya Krallığına bırakılır. I.Dünya Savaşı'nda tekrar Bulgaristan'a katılan Silistre, savaş sonunda yine Romanya Devleti'ne verilir. Eylül 1940'ta Cravio Antlaşması ile tekrar Bulgaristan'a katılır. Bu tarihten sonra 1940'lı yıllarda ayakta kalan 13 camisinden, 12'si Silistre'nin Bulgaristan'a geçişi esnasında yıkılır. Ayrıca, Silistre kalesinde II.Mahmud tarafından inşa ettirilen hicrî 1231 (milâdî 1814) tarihli tabya, Hamidiye tabyası ile kalenin kitabesi, sökülür.

Vaktiyle Silistre'de 40 cami, 8 medrese, 48 okul, 10 çeşme, 16 han, 12 hamam vardı⁴. Rumeli coğrafyasında her geçen gün tarihe karışan ve tahrip edilerek yıkılan Osmanlı mimarîsinin önemli eserlerinden biri olan Silistre'deki Kurşunlu Cami olarak bilinen Koca

Sinan Paşa Camisi, şehirde ayakta kalan tek camidir⁵.

Caminin Tarihçesi:

Kurşunlu Cami, günümüzde Silistre şehir merkezinde, Simon Veliki Bulvarı üzerinde yer almaktadır. 1989 yılından beri ibadete kapalı olan cami, 2001 yılında Dobriç Müftülüğü vakıf malı olarak kaydedilmiştir⁶. Caminin giriş kapısı üzerinde yer alan kitabe yeri, günümüzde boştur.

Evliya Çelebi, camiye yaptıranı vezir Sinan Paşa⁷ olarak vermekle birlikte; *“Bu şehre yirmi sene vali olup, Eflâk ve Boğdan’ı tamamen itaate getirip vergiye bağlamıştır”*⁸ demektedir. Ahmet Hikmet Bey’in yazma eserinde⁹ ise, bina emini Çelebi Ağa ismiyle bildirilmektedir. Ekrem Hakkı Ayverdi¹⁰, caminin sadrazam Sinan Paşa tarafından inşa ettirildiğini belirtmekle birlikte, Arif Hikmet Bey’in eserine istinaden bina emini Çelebi Ağa’nın da ismini vermektedir.

Türk kökenli Bulgaristan vatandaşı İbrahim Tatarlı, 1966 yılında yayımladığı bir makalesinde caminin 18.y.y.’a ait olduğunu ifade etmekle yetinmiştir¹¹. Petar Miyatev, Bulgaristan’ın Dobruca bölgesindeki Osmanlı mimarî eserlerinin kitabelerini ele alan çalışmasında¹², caminin 16.y.y.’ın ikinci yarısında inşa edildiğini ve bânîsinin Sadrazam Sinan Paşa¹³ olduğunu belirtmiştir.

Cami ile ilgili çalışması olan bu yazarlar, Silistre’de Bayraklı

Cami ile Kurşunlu Camisini bazen aynı bazen de farklı yapılar olarak verilmektedir. Bu iki caminin mimarî özelliklerinin birbirlerine yakın ve benzer olması sebebiyle karıştırılmıştır. Bayraklı Camisinde, tek kubbe ile örtülü olup, kurşunla kaplıymış. Selim Paşa tarafından 1822’de inşa ettirilen eser, 1942’de yıktırılmıştır¹⁴. Bayraklı Cami, Kurşunlu Camiine göre çok daha büyük bir yapıdır¹⁵. Kurşunlu Camisi yanındaki çeşme, tekke ve medresesi ile hamamı ise, günümüze ulaşmamıştır¹⁶.

Mimari özellikleri:

Evliya Çelebi Kurşunlu Camisi hakkında şu bilgileri vermektedir: *“Nehrin güney tarafında, büyük ve yüksek bir kubbesi olup, minber, mihrap ve mahfili vardır. Eski üslupta yapılmış sade gözlü bir camidir ki gece, gündüz cemaati bol olur. Dış avlusu talebe odaları ile doludur. Beyaz taştan yapılmış yuvarlak bir minaresi vardır. Nûrlu bir camidir. Şehirde bundan başka kurşunlu cami yoktur. Câmînin sadece bir kible kapısı vardır”*.

Klâsik Osmanlı mimarîsi özelliklerine sahip olan cami, tamamen düzgün kesme taştan inşa edilmiştir. Kare plânlı olup, tek kubbeyle örtülüdür. Kubbe köşelikleri pandantiftir. Dıştan kubbe köşeliklerine, ağırlık kuleleri yerleştirilmiştir. Kubbe kasnağı yoktur. Kubbe, pandantifler vasıtasıyla, beden duvarına oturmaktadır.

Kurşunlu Caminin, son cemaat yeri bulunmamaktadır. Kuzey-batı köşesinde yer alan minaresine, caminin içinden çıkılmaktadır. Kaidesi ile gövdenin alt kısımları kesme taştan, üst kısımları ise tuğladan inşa edilmiştir. Minarede iki farklı malzemenin kullanılması; orijinalinde kesme taştan yapılan minarenin yıkıldığını ve daha sonra tuğladan ilaveler yapıldığını göstermektedir. Günümüzde, minarenin tuğla şerefesinin sıvalarının büyük bir kısmı dökülmüş, şerefenin altında yer alan stalaktitli bilezikte kısmen tahrip olmuştur. Caminin dış duvarlarında bitkisel ve geometrik süslemeli çok sayıda küçük madalyon yer almaktadır. Bununla birlikte yapının her cephesinde küçük nişler içerisinde kuş evleri bulunmaktadır¹⁷.

Caminin her cephesinde, iki alt, iki üst olmak üzere dörder penceresi vardır. Caminin köşelerinde ve beden duvarlarının orta ekseninde dışa doğru çıkmış ayak şeklinde silmeler vardır. Bu silmelerin üst kısımlarında iki veya üç yuvalı kuş evleri vardır. Batı cephesinin ortasındaki dışa doğru taşan silmesinin üst kısmında üç yuvalı bir kuş evi yer almaktadır. Bu kuş evinin alt kısmında, dolgu malzeme olarak kullanılmış, yazıları silinmiş bir kitabe bulunmaktadır. Kitabe silinmiş olduğundan okunamamıştır.

Caminin iç duvar süslemeleri

barok üslubundadır. Harimin duvarlarında, kartuşlar içinde dört halifenin isimleri ile pencere alınlıklarında barok kartuşlardan oluşan panolarda, mavi zemin üzerine ayet ve hadisler yazılıdır. Kubbe geçişlerindeki pendentiflerde ve kubbe içerisinde de, yoğun bir kalem işi süsleme programı hâkimdir. Günümüzde bu kalem işlerinin çoğu tahrip edilmiş ve sıvalarda kısmen dökülmüştür. Bununla birlikte camii duvarlarında yer yer dökülmeler ve büyük çatlaklar bulunmaktadır. Mermer minberi tahrip edilmiş, minberin kapısı kırık olarak caminin içinde durmaktadır. Vaaz kürsüsü de taşandır.¹⁸

Caminin haziresinde yer alan mezar taşları, Silistre Bulgar (Hristiyan) Mezarlığı ile Silistre Müzesi'ne götürülmüştür. Bu mezar taşları arasında Silistre savunmasını gerçekleştiren Musa Paşa ile Silistre kalesi kumandanları Hacı Ahmed Paşa, Gazi Hüseyin Hakkı Paşa, Hacı İbrahim Paşa ve aile efradı bulunmaktadır.¹⁹

Caminin kuş evleri:

Serçe, saka, kırlangıç, güvercin, kumru ve leylek gibi kuşların barınması, konaklaması amacıyla tasarlanmış kuş yuvası yada küçük maket niteliğindeki konut olarak tanımlanabilecek kuş evleri, serçe saray, güvercin saray, kuş köşkü, kuş köşkü, kuş takası, v.b. isimlerle de bilinmektedir. Mimarî biçimleri

ve türleri konusunda en ayrıntılı çalışma “*Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde İstanbul'da Kuş Evleri*”²⁰ adlı eserdir. Kuş evleri, Osmanlı İmparatorluğu döneminde çeşitli yörelerde, çeşitli dönemlerde yapılmış örnekleriyle mimarlık tarihinin değerli belgeleri ve Türk toplumunun doğa sevgisi ile çevre bilincini gösteren önemli yapılardır.

Silistre Kurşunlu Camisi de kuş evlerinin yer aldığı, Bulgaristan'daki önemli Osmanlı eserlerinden biridir²¹. Bu kuş evleri; caminin giriş cephesinde kuzey-batı köşede, kemerli üçer nişten üç katlı, kuzey-doğu silmenin üst kısmında tek sıra hâlinde üç adet, batı cephenin ortasındaki silmede kemerli üç adet ve güney-batı köşesindeki silmenin batı tarafında, aynı eksende iki, güney tarafında bir adet olarak taş oyu olarak işlenmişlerdir.

Caminin Restorasyonu:

2003 yılı Nisan ayında Bulgaristan Kültür Bakanlığı tarafından bir Bulgar firmasına verilen ihaleyle, camide bir kısım tamiratlar gerçekleştirilmekteydi. Ancak, camide bir restorasyon yapılması için Anıtlar Kurulu'nun bazı çalışmaları olduğu, inceleme yaptığımız esnada bize ifade edilmiştir. Bu restorasyonda caminin mimarî özellikleri göz önünde bulundurularak Türkiyeden bir sanat tarihçisi, bir mimarlık tarihçisi, bir kalemîşi uzmanı ve bir inşaat mühendisinden oluşacak bilimsel ekibin denetiminde restorasyon

yapılmasına ihtiyaç vardı. Çünkü, Bulgaristan'da Osmanlı sanatı ve mimarisiyle ilgili yeterli bilimsel donanıma sahip restorasyon uzmanları bulunmamaktadır²².

Gerçekleştirilecek restorasyonla ilgili olarak 29 Temmuz 2004 tarihinde, Silistre Drıstır Gazetesi'nde “*Kurşunlu Camii İçin Amerikan Dolarları*” başlıklı bir haber yayımlanmıştır. Haberde, Silistre Belediyesi tarafından hazırlanan ‘*Kurşunlu Camii'nin Onarımı ve Yenilenmesi Projesi*’ için ABD Büyükelçileri Kültür Mirası Koruma Fonu'ndan²³ 32.000 ABD Doları tutarında yardım verileceği; Silistre'ye bir çalışma ziyaretinde bulunan ABD Bulgaristan Büyükelçiliği Kültür Ataşesi Deborah Smith, Asistan Ana Todorçeva ve Program Yöneticisi Galya Todorova'nın, camiye ziyaret ettiği; Bulgaristan'ın en eski camilerinden biri olan Kurşunlu Cami'nin tarihçesi hakkında Müslüman Cemaati²³ temsilcilerinden yerinden bilgi aldığı; Smith'in Silistre'deki projeyle²⁴ ilgili müzakerelerin sonuçlandırılmasının 2004 Ekim ayını müteakiben bir yıl süreceği belirtilmiştir. 2005 yılı sonlarında camide gerçekleştirilen restorasyon tamamlanmıştır. Bu restorasyonda, caminin iç ve dış duvar yüzeyleri kısmen elden geçirilmiş, minberi birleştirilerek tamamlanmış ve kubbenin iç kısmındaki kalemîşi süslemeleri kısmen tamir edilmiştir²⁵.

Sonuç:

Bulgaristan'da Türkler ile Bulgarlar arasındaki ilişkiler derin ve çok yönlüdür. Buradaki Osmanlı eserlerinin korunması ve restorasyonunda karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak, ülkelerarası imzalanacak protokollerle kültürel işbirliği kurmak gereklidir. Silistre, günümüzde bütün göç dalgalarına rağmen, hâla çevresiyle birlikte Tuna boyu Türklerinin ekseriyetle varlıklarını koruduğu önemli bir şehirdir. Şehirde Osmanlı dönemine ait, cami ile Silistre kalesinin bulunması bu yönde çalışmaların gelişmesine hizmet edecektir.

*Ayrıntılı bilgi için bkz.: Mehmed Neşri, Kitâb-ı Cihan-nümâ, Neşri Tarihi, (Yay.: Faik Reşit Unat, Mehmed A.Köymen), 1.cilt, 3.baskı, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara, 1995, s.331.

** Öğretim Görevlisi-Neval KONUK, Marmara Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü. Mehmed Neşri, a.g.e., s.331'de Silistre'nin fethi şu şekilde anlatılmaktadır; "Bayezid Han yürüyüş Niğbolu'yu ve Silistre'yi feth idüb, andan Mora tarafına gidüb, Kara Feryede kendi oturub dört yana akıncılar salub yıkıdılar, yakdılar. Mübalagayle fetihler oldı".

1 "Silistre Maddesi", Türk Ansiklopedisi, c.XXIX, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1980, s.44.

2 Cebeci, Ahmet, "Silistre Sancağı Vakıfları ve H.1006 (1597-1598) Tarihli Silistre Lıvası Vakıf Defteri Cebeci, Ahmet, "Silistre Sancağı Vakıfları ve H.1006 (1597-1598) Tarihli Silistre Lıvası Vakıf Defteri (Nu.:561), Vakıflar Dergisi, S.XX, Ankara, 1988, s.453-466.

3 Türk Tarih Kurumu'nun "Yurt Dışındaki Türk Kültür Varlıkları Envanteri Projesi" kapsamında, Yrd.Doç.Dr. Mehmet Zeki İbrahimgil başkanlığında 2003 Temmuzunda Bulgaristan Silistre'deki envanter çalışmasında Silistre Kurşunlu Camisi ile ilgili bilgiler ve çizimler çıkartılmış bulunmaktadır. Günümüzde isimleri tespit edilebilen Silistre'de inşa edilen diğer Osmanlı cami ve mescitleri ise şunlardır: Ak Kapı Cami, Aksu Cami, Arnavud Hüseyin Ağa (Cami-i Atik) Cami, Bulâ Hatun Mescidi, Burhan Ağa Mescidi, Cizyedâr Hasan Ağa Cami, Demirci Hacı Mehmed Cami, Foçalızâde Hacı Halil Ağa Cami, Hacı Ahmed Paşa Cami, Hacı Resul Cami, Hacı Satur bin Mehmed Ağa Cami, Haracci Cami, Hasan Bey (Akkuyu) Cami, Hayrüddin Eendi Mescidi, İvâz Paşa Cami, Kale'de Yıldırım Bayezid Hana Cami, Kara Yazıcı Cami, Mahkeme Cami, Mirahur Mehmed Ağa Cami, Muhsinzâde Mehmed Paşa Cami, Nenezzâde Hacı Halil Efendi Cami, Pazaryeri Cami, Rüstem Çelebi Cami (Mescidi), Saturizâde Hacı Mustafa Efendi Cami, Serdar Mehmed Çelebi Cami, Seydi Fakih Efendi Cami, Şerife Mescidi, Şeyh Nasuh Mescidi, Türbe Mahallesi Mescidi, Zülfişkâr Ağa Cami'dir (Ayverdi, Ekrem Hakkı, Avrupa'da Osmanlı Mimarî Eserleri, Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan, c.IV, s.90-91.; Arif Hikmet Efendi, Rumeli Hayrat Eserleri Hakkındaki Yazma Defteri, İstanbul Üniversitesi Kitaplığı, İbnü'l Emin Mahmud Kemal Bey Koleksiyonu, Nu.:2466, 2475.)

4 Caminin kapısına 3 Mayıs 2007 tarihinde,domuz kafası asıldı. Silistre Emniyet Müdürlüğü'nden verilen bilgiye göre,

domuz kafaları gece devriye gezen polisler tarafından kentteki iki caminin kapıları ve duvarlarına asılı olarak bulundu. Silistre Emniyet Müdür Yardımcısı Dyanko Dyankov, hadiseyi holigan eylemi olarak değerlendirdi.

5 Koca Sinan Paşa, hakkında Sicilli-i Osmani'de şu bilgiler verilmektedir: "Arnavut"tur. Valilerden Ayas Paşa'nın kardeşidir. Enderûn'da yetişerek çeşnigirbaşlıkla çıkmıştır. Malatya, Kastamonu, Gazze, Trablusşam, mîrimîranlıklarında bulunup, sonra Erzurum ve Haleb beylerbeyi ve 975 (1567/68)'te Mısır valisi oldu. 977(1569/70)'de Yemen serdârı, 979 (1571-72)'da ikinci defa Mısır valisi olup bir buçuk sene sonra 980 (1572-73) altıncı vezir ve donanma serdârı olarak Tunus ve Halkuvad'ı fethetledi. 982 (174-75)'de kubbeniş olup, Rebiyülevvel 988 (Nisan-Mayıs 1580) sadrazam olup, Zilkâde 990 (Aralık 1582) azledildi. 994 (1586)'te Şam valisi, 997(1589)'de ikinci defa sadrazam olup 999 (1591)'da azledildi. Rebiyülâhîr 1001 (Ocak 1593)'de üçüncü defa sadrazam olup Cemâziyelâhîr 1003 (Şubat 1595)'te azledildi ve Malkara'ya gönderildi. Şevvâl 1003 (Temmuz 1595)'te dördüncü defa sadrazam olup, Rebiyülâhîr 1004 (Aralık 1595)'te azledildi. 10.günü beşinci defa sadrazam oldu. 5 Şaban 1004 (4 Nisan 1596)'da vefat etti. Sofular'da türbesinde medfûndur. Yaşı 90'ı aşkındır. Cesur ve gayretli olup savaşlarda iyi hizmeti görmüştür. Servet ve hayratı çoktur. Hasırcılar'da bir cami yaptı. Osmanlı ülkesinde yüz kadar camide ona dua edildi. Oğlu Mehmed Paşa ve damadı da Mehmed Paşa'dır" (Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmani, III.c., İstanbul, 1309, s.109-110).

6 Evliya Çelebi, Seyahatname, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1969, c.3, s.949-950.

7 Arif Hikmet Efendi, a.g.e.

8 Ayverdi, a.g.e., s.90.

9 İbrahim Tatarlı, "Turski Kultovi sgradi i Nadpisi v Bilgaria",c.I, Sofia, 1966, s.581.

10 Miyatev, Petar, "Osmanoturski Epigrafski Pаметnici v Dobruca" BANU, Sofia, 1956, s.243--263.

11 Sinan Paşa, sadrazamlık görevinden önce Silistre'de vali olduğu sırada Kurşunlu Camisini inşa ettirmiştir (Zlatev, T., Pаметnicite v Silistra, Sofia, 1962, s.164).

12 Miyatev, a.g.m., s.252-253; Miyatev, Petar, "Les Monuments Epigraphiques Turcs-Sources de l'Histoire Culturelle des Teres Bulgares au Cours des XIV-XIX", Fontes Orientales ad Historiam Populorum Europae Meridie-Orientalis Atque Centralis Pertinentes, II, Academia Scientiarum URSS Institutum Studiorum Orientalium, Moskova, 1969.

13 Bayraklı Camii, Dobruca bölgesinin Romanya'dan Bulgaristan'a geçmesinden sonra, hemen yıkılmıştır. Silistre Müzesi'nde caminin inşa kitabesi korunmaktadır. 0,96 m. x 0,61 m. ölçülerindeki kitabenin transkripsiyonundan; caminin Selim Paşa tarafından hicri 1237 (milâdi 1822) yaptırıldığı ve kitabenin Nurî Dede tarafından yazıldığı ortaya çıkmaktadır (Miyatev, 1956, s.252). Bayraklı Camisi'nin 1913 ve 1921 yıllarında yapılmış iki tablosu için bkz; Konuk, Neval, "Anton Mitov ve Türkler", Balkanlarda Kültürel Etkileşim ve Türk Mimarisi Uluslar arası Sempozyumu Bildirileri, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara, 2000, c.1, s.412, 424.

14 Kurşunlu Caminin yanında yer alan çeşme, hamam, tekke ve medresenin varlığını Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nden öğrenmekteyiz: "Caminin dış avlusu talebe odaları ile doludur.....Kurşunlu Cami Tekkesinde Şeyh Hazret-i Pîri Efendi adında Allah bilgini, aşık bir kimse olup, Dördüncü Murat Han ile Revan Seferi'nde serden geçti ağası iken vücudunda yara olmadık yer kalmamıştır. Nihayet dünya nimetlerinden vazgeçip, Kastamonulu Şaban Efendi'den fakirlik elbisesini kabul ederek olgun bir mürid olmuştur. İlahileri ve rubâileri vardır (Bkz.: a.g.e., s.949-950); "Üç aded hamamı vardır.Kurşunlu hamam, Kurşunlu Camiyi yaptırın Arnavud Sinan Paşa yapısıdır.....On aded çeşmesi vardır.Kurşunlu Cami Çeşmesi,.....(Bkz.: a.g.e., s.950).

15 Mikov, Lubomir, "Kıştički na Pticite po fasadite na Osmanski Pаметnici v Bilgaria", Bulgarian Folklore, Sofia, 2004, s.43-44.

16 <http://www.exchanges.state.gov/culprop/afcp/0405report.pdf>, United States Department of State, The Ambassador's Fund For Cultural Preservation (ABD Büyükelçileri Kültür Mirası Koruma Fonu), Annual Report, 2004/2005, s.21, 23.

17 T.C.Milli Savunma Bakanlığı tarafından Osmanlı Devleti'nin 700.Kuruluş Yıldönümü anısına basılan "Yurtdışı Şehitlikler" adlı kitabın 20.sayfasında, 1937 yılında yapılan şehitliğin bakımından Silistre Belediye Başkanlığı'nın sorumlu olduğu ve şehit sayısının bilinmediği ifade edilmiştir. Ayrıca, eserin aynı sayfasında Silistre Şehitliği hakkında şu bilgiler yer almaktadır: "Silistre'nin Akkapi Camii avlusunda İbrahim Paşa ailesine mensup kimselerin, Gazi Hasan Paşa'nın ve 1854 Kırım Harbi'nde Silistre Kalesi'nin komutanı iken şehit düşen Musa Paşa'nın kabirleri bulunmaktadır. 1941 yılında bazı Bulgarlar tarafından bu mezarlar yıkılarak taşları kaldırılmıştır".

18 Barışta, H.Örcün, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde İstanbul'dan Kuş Evleri, T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000, 426s.

19 Bulgaristan'da kuş evi bulunan diğer Osmanlı mimarî eserleri şunlardır: Razgrad İperih Demirbaba Türbesi, Varna Suvorovo Camisi, Tırgovişte Saat Cami, Razgrad İbrahim Paşa Camisi ve Samakov Kúpeli Çeşme'dir.

20 Bulgaristan'da Silistre Kurşunlu Camii'nin Kültür Mirası Koruma Fonu tarafından hazırlanan proje ve restorasyonunun gerçekleştirilmesi ve yapının mimarî özellikleri göz önüne alınarak mahallinde incelemelerde bulunmak üzere; Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde TİKA tarafından oluşturulan görevlendirilen uzman heyetin 13.02.2005 – 20.02.2005 tarihleri arasında Türkiye'den Bulgaristan'a gitmesi öngörülmüştür. Ancak, meydana gelen bürokratik nedenlerden dolayı Türkiye'den uzman gönderilememiştir.

21 Aynı haberde, onarım ve yenileme çalışmaları için yaklaşık 100.000, -Leva gerektiğini belirten Müslüman Cemaati üyeleri, bugüne kadar bir çok kişinin onarım için bağış yapmak istediğini, ancak aralarındaki çekişme ve tarikatlara bölünmüş olmaları nedeniyle bu konuda herhangi bir ilerleme kaydedilemediğini ifade etmişlerdir.

22 ABD Büyükelçileri Kültür Mirası Koruma Fonu, Amerikan Hükümeti'nin bir programıdır. Bu program çerçevesinde, son birkaç yıl içerisinde tüm dünyada 155 proje için yardım verilmiştir. Bulgaristan'da bu projeye beraber, üç proje gerçekleştirilmiş olacaktır. Projelerden ilki 2001'de Vidin'de başlatılmış, ikincisi 2003'te Plovdiv (Filibe)'de sonuçlandırılmıştır (Roma mozaiiklerinin yenilenmesi projesi).

23 Kurşunlu Caminin restorasyonu için, 31.931 Amerikan Doları harcanmıştır. (<http://www.exchanges.state.gov/culprop/afcp/0405report.pdf>, United States Department of State, The Ambassador's Fund For Cultural Preservation, Annual Report, 2004/2005, s.21,23).

Gözde KILIÇ YAŞIN**

Batı Trakya'da Azınlık Anaokulları Meselesi*

Yunanistan'da yaşayan Türklerin pek çok sorun yaşadığı biliniyor. Ekonomik kriz milliyetçi akımları desteklerken tüm yabancı görülenlere olduğu gibi ülkenin vatandaşları olan Türk azınlığa bakış açısının da sertleştiği görülüyor. Yunanistan'da Makedon, Arnavut, Ulah gibi diğer azınlıklar uluslararası anlaşma ve sözleşmelere rağmen yok sayılıyor; Türklerin hakları ise 1923 Lozan Antlaşması güvencesine rağmen açıkça çiğneniyor. Yunanistan'daki Türk azınlık, Yunanistan'ın uluslararası antlaşmalarla varlığını ve hukuki statüsünü kabul ettiği ve yükümlülük altına girdiği, özerkliği kabul edilmiş bir azınlıktır. Bu çerçevede ülkenin diğer tüm azınlıklarından –Yunanistan azınlık olarak tanımamaktadır- ve hatta Batı Trakya dışında kaldıkları için azınlık statüsünde kabul edilmeyen diğer Yunanistan Türklerinden de şanslı sayılmalıdır. Ne var ki hukuk kazanılmış haklarının çiğnenmediği, zamana yayılmış şekilde yok edilmeye çalışıldığı da açıktır.

Türkler hem Yunanistan'ın hem AB'nin üvey evlatları muamelesi görüyor, toplumsal mirasları yok edilirken güçlü bir koruma göremiyorlar. Müftü seçiminin engellenmesi üzerinde en çok durulan

ancak AİHM'in Yunanistan'ı tazminata mahkûm eden kararına rağmen Yunanistan Türkleri lehine ilerlemenin kaydedilemediği sorunların başında geliyor. Aynı şekilde dernek ve sivil toplum kuruluşlarının isimlerinde "Türk" ibaresi kullanılması yine AİHM'in olumlu kararına rağmen Yunanistan'ın yasakları arasında yerini koruyor. Öte yandan bireysel anlamda kimlik inkârı da varlığını koruyor. Türk Vakıf mallarının usulsüz şekilde kamulaştırılması, çürümeye terk edilmesi, yakılıp yıkılması bir tarafa Türk Vakıf Malları'nın yönetimini de Yunanistan cunta döneminden -1967- bu yana atama usulüyle devlet ukdesinde tutuyor. Haliyle Türk azınlığın ne kimlikleri ne dini adetleri ne kişisel malvarlıkları ne kültürleri ne de vakıf malları üzerindeki hakları tanınmıyor; aksine uluslararası anlaşmalarla garanti altına alınan hakları gün be gün budanıyor. Böylesi bir girdaptan çıkışın yegane yolu Batı Trakya Türklerinin yetişmiş insan gücü sayısını ve bu cevherlerin Yunanistan'daki ve uluslararası mecralardaki etkinliklerinin artmasıdır. AB'nin etkili mekanizmalarında ve Avrupa kentlerinde ya da ABD'de Batı Trakya Türklerince önemli bir mücadelenin verildiği zaten görülmektedir. Ancak ne raporlar ne

insan hakları örgütlerinin uyarıları ne de mahkeme kararları Yunanistan'ın tutumunda olumlu bir değişiklik sağlayabiliyor. Yunanistan'da etkili olabilmek bakımından ise milletvekili seçiminde ve devlette istihdam açısından çıkarılan güçlükleri bir tarafa bırakırsak konunun en kilit noktasının eğitim olduğu görülüyor. Yunanistan Türkleri yabancılar mı, konuya da siyasi bir meseleymiş gibi yaklaşırsa da konu hukukidir ve bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Hukuki Çerçeve ve Azınlığın Eğitimi

Hukuki açıdan değerlendirildiğinde öncelikle 1923 Lozan Antlaşması'nın 37 ve 44. maddelerinde düzenlenen Türkiye'deki Müslüman olmayan Azınlıkların haklarının 45. madde ile Yunanistan'daki Müslüman azınlığa da tanıdığı hususuna işaret edilmelidir. Burada azınlığa verilen kendi anadilinde ve ülkenin resmi dilinde eğitim hakkı yer almaktadır. Yunanistan'ın taraf olduğu Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 27. maddesinde ülke azınlığının kendi dilini kullanma hakkı ve kültürünü yaşama hakkı düzenlenmekte; Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 29. maddesi de okullardaki ders müfredatlarının azınlık çocuklarının ken-

di kültür ve tarihine uygun yapılmasını ve bu farklı kültürün gelişimini sağlayacak şekilde olmasını düzenlemektedir.³

Batı Trakya Türklerinin 1923 Lozan Antlaşması ile kazandıkları özel azınlık eğitim haklarında uğradıkları hukuksuzluk ve hak-sızlıkları, 1957 tarihli azınlık eğitim müfredatının bugünün ihtiyaçlarını karşılamaması, eğitim kalitesinin azınlık okullarında düşük olması, yeterli okulun –ilkokul, ortaokul ve lise- açılmaması,⁴ Türkiye'den öğretmen getirmeyle ilgili kısıtlamaların yarattığı sorunlar,⁵ kitapların yenilenmesinde çıkarılan güçlükler şeklinde özetlemek mümkündür. Zorunlu eğitimin on yıla çıkarılmasından önce de ülke genelinde 6 artı 3 yıl zorunlu iken Türk okullarında bu süre 6 yıllı tutulmaktaydı. **Bugün Batı Trakya'da 164 azınlık okulu bulunuyor.** Azınlık ilkokullarında eğitim gören azınlık çocuklarının sayısı 6.500 civarında, sayısı fazla olmakla birlikte devlet ilkokuluna giden azınlık çocukları da bulunuyor. **Azınlık ortaokul ve liselerine devam eden öğrenci sayısı ise 1000 civarında.** Bunlardan başka iki medresede (İmam Hatip benzeri) eğitim alan azınlık mensubu çocuklar da bulunuyor. Batı Trakya'da, azınlık mensubu Türk çocuklarının büyük bölümü 6 yıllık ilköğretimin ardından İskeçe ve Gümülcine'de bulunan iki azınlık lisesinin yetersiz kalması nedeniyle orta ve lise eğitimlerini Yunanca eğitim veren devlet okullarında sürdürüyor. Yunan Hükümeti'nin idari reform çalışmaları kapsamında 2011'de Batı Trakya'daki Türk Azınlığa ait 25 okul birleştirilmeye tabi tutuldu

ve bunlardan 14'ü kapatıldı. Şubat 2013'de 12 Azınlık Okulu, öğrenci azlığından dolayı kapatıldı ve bu okulların öğrencileri başka okullara nakledildi.⁶ Yunanistan Eğitim ve Din İşleri Bakanı Konstandinos Arvanitopoulos'un imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre Gümülcine'de 14, İskeçe'de 3 ve Evros'ta 1 okulun daha faaliyetlerine ara verilecek.⁷ Nitekim azınlığın Yunan üniversitelerine giriş sınavlarına katılımının son bir yılda yüzde 50 düşmesi⁸ de eğitim alanındaki sorunların bir sonucudur. Yüksek eğitim için Batı Trakya Türk çocukları için Türkiye ya da Avrupa üniversiteleri en makul çözüm gibi görünüyor ve ne yazık ki eğitim için gidenler çoğunlukla eğitimine uygun istihdam sağlanmayacağı için dönmemeyi tercih ediyor.

Zorunlu Anaokulu Uygulanması

Yunanistan'da, zorunlu eğitimi 10 yıla çıkaran 3518 sayılı yasa teklifinin 2006'da kanunlaşmasıyla Batı Trakya Türkleri için mevcut sorunları derinleştiren yeni bir problem ortaya çıktı. 2006'da çıkarılan ve 2011'de tüm bölgelerde uygulanmaya başlanan yasa, farklı dile, dine ya da etnik azınlığa mensup çocuklar arasında ayırım yapmadan 5 yaşını tamamlamış bütün çocukların anaokuluna gitmesi zorunluluğu getiriyor. **Yeni yasa anaokulu eğitimini zorunluluk haline getirirken çocukların etnik ve kültürel haklarıyla ilgili hiçbir düzenleme yapılmadı.** Uygulamada bunun anlamı Türk çocukların sadece Yunanca eğitim veren anaokullarına devam etmek zorunda kalmasıdır. Halbuki Lozan Antlaş-

ması eğitimin resmi dilin yanında kendi anadilinde de olmasına hükmediyor. 3518/2006 sayılı yasa ise bir yıl devlet anaokuluna gitmemiş çocukların ilkokula başlamasını engelliyor ve anaokulu olarak da sadece Yunanca eğitim veren okulları mecbur kılıyor. 1923 Lozan Antlaşmasıyla kendi okullarını kurma ve yönetme hakkına sahip azınlığın Türkçe ve Yunanca dillerinde eğitim veren iki dilli azınlık anaokullarının açılması talebi ise kabul edilmiyor. Esasen Türk azınlık anaokulu eğitiminin önemi arttığı için çift dilli anaokullarını henüz anaokullarının zorunlu eğitim kapsamına alınmasından önce de talep ediyordu ve kendilerine bu konuda pek çok defa söz verilmişti. Sözler tutulmayınca Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsililer Derneği çatısı adı altında birkaç yerde Çocuk Kulüpleri kuruldu. Halk Yüksek Tahsililer Derneği ve BAKES'in çocuk kulüpleri ve yuvalarına büyük ilgi göstermişse de bunlar zorunlu eğitimin parçası olan anaokullarından sayılmıyorlar. Zira devlet anaokuluna devam etmemiş çocukların ilkokula kayıtları yapılamıyor. Hatta -kayıtları resmen yapılamadığı halde- öğrencilere dersleri izlemeleri için izin veren azınlık ilkokulu müdürleri müfettişlik kararıyla görevden alındı.

Azınlık Kendi Anaokulunu Açamaz mı?

Esasen 15 velinin imzasıyla anaokulu açılması mümkün ancak bu şekilde açılan anaokullarına Yunanistan Türkçe bilen öğretmen ataması yapılmamaktadır. Dolayısıyla böylesi bir ihtimal işlevsiz kılınmış olmakta ve devlet okulu mecburi hale gelmektedir. Öte yandan ilko-

kullarda eğitim veren öğretmenlerin Türkiye okullarından mezun olması öngörülmüşken Yunanistan, Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunlarını öğretmen olarak atamaktadır. Bu öğretmenlerin ise Türkçe bilgisinin yetersiz olduğu ifade edilmektedir. Yani mevcut düzenlemelere göre gerçekleştirilmesi gereken koşullar zaten ilkokullarda bile karşılanmamaktadır. Eğitim konusundaki en önemli sıkıntı kaliteli eğitimse, bunun kilit noktası da kaliteli öğretmenlerdir ve bu sıkıntı eğitimin hiçbir aşaması için aşılabilmiş değildir.

Açık ki ortaya çıkan sorun çözümsüz değil. Lozan Antlaşması uyarınca nasıl ki –yetersiz olsa bile- “iki dilli eğitim” ilkokulda mümkünse aynısı anaokulları için de geçerli olabilirdi. Üstelik devletin açması da gerekmiyordu, iki dilli anaokullarının açılmasına izin vermesi sorunun çözülmesi için yeterli olacaktı. Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi (BAKEŞ), 2012'deki anaokulu açma talebine bugün bile herhangi bir cevap alamamıştır. BAKEŞ ve Dostluk Eşitlik ve Barış Partisi (DEB) ilgili makamlara yaptıkları başvuru ve gönderdikleri dilekçelerle Yunan Hükümeti'nin dikkatini anaokulu sorununa çekmeye ve konuyu gündemde tutmaya çalışıyorlar.⁹ Batı Trakyalı milletvekilleri ise onlarca kez her biri cevapsız kalan soru önergesini hükümete yöneltti.

Yunanistan'ın Ret Gerekçesi

Bu çerçevede Dostluk Eşitlik ve Barış Partisi (DEB) tarafından Yunanistan Eğitim Bakanlığı'na sunulan mektuba verilen

yanıtlardaki gerekçeleri incelemek Yunan devletinin bu konudaki tutumunu anlamak açısından önemli olabilir. 2012'de verilen cevapta **Yunan devletinin, Türk azınlığın talep ettiği şekilde Batı Trakya'da azınlık anaokulu açılması konusunda herhangi bir sözleşme yükümlülüğünün bulunmadığı savunulmuştur.**¹⁰ Hâlbuki Lozan Antlaşması eğitim hususunu bir bütün olarak ele almaktadır ve anaokulları modern çağların ortaya çıkardığı bir gereksinim olarak bu bütünlüğün parçası sayılmalıdır. Nitekim 21 Ekim 2013'de Yunan Eğitim Bakanlığı'nca verilen olumsuz yanıtta gerekçede de iki dilli anaokulunun “çocukların eşit şartlarda eğitim alma hakkına aykırı geçmişte kalmış pedagojik anlayış” olduğu iddiasını savunulmaktadır.¹¹

Son Soru Önergesi

En son 15 Temmuz 2014'te aralarında ana muhalefet **Radikal Sol Parti SYRIZA**'nın İskeçe ve Gümülcine milletvekilleri Hüseyin Zeybek ile Ayhan Karayusuf'un da bulunduğu 11 milletvekilinin¹² Yunanistan Eğitim Bakanlığınca yanıtlanmak üzere Parlamente'ye sundukları **soru önergesi**, konuyu tekrar gündeme getirdi.¹³ Soru önergesi, Türk azınlığın sorununu da büyük ölçüde özetliyor. SYRIZA'lı milletvekilleri, Yunanistan'da 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren anaokulu eğitiminin tüm öğrenciler için zorunlu hale getirilmesine karşın azınlık eğitimiyle ilgili bölgede iki dilli ana okul açılmasına yönelik hiçbir çalışma yapılmadığını belirttikleri önergede, bu durumun “Azınlık çocuklarını farklı bir dildeki eğitim programını izlemeye

mahkûm eden büyük bir haksızlık oluşturduğunu” kaydetti. Azınlık eğitim müfredatından farklı, tek dilde (Yunanca) öğrenim görmelerinin azınlık öğrencileri için kelimenin tam anlamıyla haksızlık olduğu dile getirilmiştir. Eğitim sorununun sınıfsal, siyasi ve diğer boyutlarıyla ele alınmasının gerekliliğinin altının çizildiği önergede bölgede iki dilli anaokullarının bulunmamasının anti-pedagojik olduğu kadar azınlık çocuklarının gerek ana dillerini gerekse Yunan dilini öğrenmelerini de olumsuz etkilediği vurgulandı. Azınlık çocuklarının kendi okullarında öğrenim görme hakları bulunduğu ve buna göre de, Eğitim Bakanlığı'nın, Trakya bölgesinde iki dilli anaokulları oluşturması gerektiği belirtilerek Eğitim Bakanlığı'nın, öncelikli olarak ana dili bilgisi olan ve yüksek lisans, doktora gibi gerekli donanıma sahip eğitimcilerle bu sorunu çözme niyetinde olup olmadığı soruldu.

Yunanistan'ın Rövanşı

Soru önergesine Eğitim Bakanlığı'ndan bir yanıt gelmedi ancak belli ki devletin farklı türden mekanizmaları devreye girdi. Hükümetin tutumuna destek mahiyetinde Yunanistan Başbakanı, bakanları ve siyasi parti başkanlarına hitaben gönderilen provokatif mektubu herhalde “devletin farklı mekanizmaları”ndan biri olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır. Yunanistan, Kıbrıs, İngiltere ve ABD'den üniversite öğretim görevlisi, siyasetçi, gazeteci, emekli subay ve eğitimcilerden 110 kişinin¹⁴ altında imzası bulunan mektupla tüm azınlık köylerinde sadece Yunanca eğitim verecek devlet okullarının açılması

ve Yunanca eğitime ağırlık verilmesi talep ediliyor.¹⁵ Azınlık okullarının kalitesinin yetersizliğine de vurgu yapan mektubu provokatif yapan azınlık köylerinde oluşturulacak devlet okullarında müfredat haricinde Türkçe'nin yanı sıra Pomakça ve Roman (Çingene) dilinde ek dersler verilmesi talebidir. **Nitekim mektupta Batı Trakya Türk Azınlığı sekiz ayrı etnik gruba ayrılmaktadır: Türkler, Pomaklar, Çingeneler, Çerkezler, Türkçe konuşan Sudanlılar, Türkçe konuşan Romanlar, Çıtaklar ve Kırçalılar...** Açıkçası Yunanistan'ın zaten Batı Trakya'da yapmak istediği tam da budur. İsminde "Türk" ibaresi bulunan cümle derneği kapatırken devlet desteğiyle "Pomak" derneklerinin kurulması, Pomakça Alfabe basılmasının tek anlamı, Lozan Antlaşması'nda Batı Trakya Müslümanları diye geçen ancak gerek insan hakları kuruluşlarından gerekse AB kurumlarından etnik kimliğin de tanınması gerektiği baskılarını aşmak isteyen Yunanistan, azınlığı bölmek istemektedir. Bunun da yolu Müslümanların Türklerden ibaret olmadığı Çingeneler ve Pomakların ayrı unsurlar olduğunun önce bölge insanına kabul ettirilmesidir. Bilhassa vurgulamak gerekir ki Bulgaristan'daki Pomaklardan farklı olarak Yunanistan'daki Pomaklar kendilerinin Türk olduğunu söylemektedirler. Keza Çingeneler de -her iki ülkede de- kendilerini Türk olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla mektup Yunan derin devletinin kaleminden çıkmış gibidir. Bahse konu mektuptaki İşkeçe Salıgoğlu Azınlık Ortaokulu ve Lisesi'nin "özel okul" statüsünde olduğu buna rağmen devlet ta-

rafından finanse edildiği, bu okula devam eden öğrencilerin ulaşım masraflarının öğrenci velileri tarafından karşılanması gerektiği vurgusu da devletin çiftdilli anaokulu talebine karşı rövanşı gibi değil mi? Mektuptaki "Tüm devlet ilkokul, ortaokul ve liselerde Kur'an-ı Kerim'in Arapça okutulması ve Yunanca'ya tercüme edilmesi." talebini de Türklerin kendi dinlerine, kendi dillerinde yaklaşmasını önleyecek ve dolayısıyla Türk çocuklarını kendi kökenlerine yabancılaştıracak bir öneri olarak görmekteyiz.

Anaokullarında Sorunun Temeli

Kısacası, ekonomik krizin de etkisiyle ancak açıkçası Türklerle dönük olumsuz politikanın da bir parçası olarak her yıl kapatılan azınlık okulları nedeniyle Batı Trakya Türklerinin eğitim alanındaki yıllardır süregelen sıkıntıları artmaktadır. Eğitimin kalitesi düşmekte, yeterli ve donanımlı öğretmen ataması yapılmamakta, Türkiye'den yeni öğretmen getirilmesine izin verilmemekte, ihtiyaç duyulan yerlerde yeni okul açılması hatta mevcutların ek binayla genişletilmesi talepleri yanıtız bırakılmaktadır. Anaokulu sorunu ise tüm bunların üzerine gelmektedir. İki dilli anaokullarının açılmasına izin verilmemesi ile mevcut azınlık okullarının çeşitli vesilelerle kapatılması birbiriyle örtüşen tutumlar olarak görülmektedir. Bu çerçevede Yunanistan Anayasası'nın -Temel ve Hak Özgürlükleri düzenleyen kısım-16. maddesinin 2. fıkrasında¹⁶ eğitimin Yunan-Ortodoks (milli ve dini) bilincinin gelişmesini amaçladığını düzenlediğini belirtmek de

yerinde olacaktır.

Eğitim sadece "gelecek" oluşturmak için değildir bilhassa Batı Trakya Türkü gibi bir toplum içerisinde yok olmaya mahkûm edilmiş azınlıklar için aynı zamanda "geçmişini korumak"tır. Batı Trakya Türkleri, çocuklarının iyi bir "eğitim" almasından geleceğin donanımlı insanlarını yetiştirmeyi anlıyor ve ancak "kimliğini ve kültürünü" bilen bunlara sahip çıkan nesillerin iyi yetişmiş olacağını da vurguluyorlar. Yunanistan'da ise anaokulundan üniversiteye kadar tamamen sorunlu bir eğitim sistemi bulunuyor. Azınlık eğitimi ise uluslararası anlaşmalarla kazanılmış bir haktır ve zorunlu eğitimin tüm aşamalarını kapsamaktadır. Erken çocukluk döneminde anadilini iyi öğrenen çocukların ikinci bir dili daha kolay, daha başarılı ve daha sistemli öğrenebileceği açıktır. Batı Trakya Türkleri de sadece Türkçe eğitim değil okullarda hem Yunancanın hem de Türkçe'nin çok iyi öğrenilebileceği kaliteli bir eğitim ve eğitimin bütünlüğü açısından iki dilli okulların anaokulları da kapsamasını istiyor. Bu çerçevede Yunanistan'ın Türkleri sırtında atılması gereken bir kambur olarak görmekten vazgeçmesi, demagojiden ve Bizans oyunlarından kurtularak kendi vatandaşları olan Türklerin eşit vatandaşlık haklarını tanıması ve uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarını da kusursuz uygulaması gerekiyor. Yunanistan devlet olarak iki dilli anaokulu açmak istemiyorsa bile hukuken Lozan Antlaşması'nın azınlığa tanıdığı kendi eğitim kurumunu kurma hakkını anaokulları için de kabul etmek zorundadır.

Kutu Yapalım

Batı Trakya, Meriç Nehri ile Türkiye'den ayrılan ve Yunanistan sınırları içinde kalan, Müslüman Türk azınlığın yaşadığı bölgedir. Bölgenin 365 bin kişilik nüfusunun 150 bini Müslüman Türk'tür.

1363'de Gazi Evranos Paşa öncülüğünde fethedilen ve 550 yıl Osmanlı egemenliğinde kalan Batı Trakya, 1912 Balkan Savaşları sonrası Bulgaristan'a, Lozan Anlaşması'yla da Yunanistan'a bırakıldı. Bu süreçte 31 Ağustos 1913'de Batı Trakya'da üç ay yaşayan Batı Trakya Türk Cumhuriyeti kurulmuştur.

1923 tarihli Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesi dışında tutulan Batı Trakya'daki Müslüman Türk azınlık, Yunanistan'da azınlık statüsünde yaşayan tek topluluktur. Bölgede, Rodop (Gümölcine), İskeçe ve Dedeağaç vilayetleri yer alıyor.

Yunanistan'da Batı Trakya dışında Rodos ve İstanköy (Kos) ağırlıklı olmak üzere Onikiada'da yaşayan ve sayıları 6.000 civarında olan Türk nüfus da bulunmaktadır. Yunan makamları, 1923 Lozan Barış Antlaşması imzalandığında Onikiada'nın İtalyan yönetimi altında bulunduğu gerekçesiyle Batı Trakya dışındaki Türklere "azınlık" statüsü tanımamaktadır.

* Bu makale, 21. Yüzyıl Dergisi'nin Eylül 2014'teki 69. sayısında ek olarak yayınlanmıştır.

**21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü Balkan ve Kıbrıs Araştırmaları Merkezi Başkanı, gkyasin@gmail.com.

1 Sebahattin Abdurrahman, Zorunlu Anaokulları Uygulaması, Radikal, 20 Ocak 2008.

2 Azınlığın 2005 yılında İskeçe'deki (Xanthi) ortaokul-lisesine ek bina inşası için yaptığı başvuru Yunan makamlarınca yanıtızsız bırakılmıştır.

3 1951 tarihli Türk-Yunan Kültür Anlaşması uyarınca, her yıl karşılıklı olarak azınlık ortaokul ve liselerine gönderilmesi kararlaştırılan 35 kontenjan öğretmeninin sayısı, Yunanistan tarafından, İstanbul'daki Rum Azınlığın sayısının azlığı ve mütakabiliyet ilkesi öne sürülerek, 1991-1992 öğretim yılından itibaren 16'şar öğretmene düşürülmüştür.

4 <http://www.mfa.gov.tr/bati-trakya-turk-azinligi.tr.mfa>

5 Batı Trakya'da 18 Azınlık Okulunun Kapatılması Kararlaştırıldı, Birlik Gazetesi, 30 Mayıs 2014, <http://www.birlikgazetesi.info/haberler/9143-bati-trakyada-18-azinlik-okulunun-kapatilmasi-kararlatirildi.html>

6 Batı Trakya'da azınlık öğrencilerinin yarısı sınavlara katılmadı, 3 Temmuz 2014, <http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/bati-trakya-da-iazinlik-ogrencilerinin-yarisi-sinavlara-katilmadi-732014.html>

7 BAKES'in "Azınlık Eğitiminde İki Dillilik ve Dilsel Yeterliliğin Gelişimi" başlığıyla 16 Şubat 2013'te gerçekleştirdiği uluslararası konferans da bu çerçevede yapılan önemli çalışmalarındandır. <http://www.pekem.org.tr/default.asp?P=AnnouncementsRead&id=20>

8 Yunanistan Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı, Yunan devletinin, Türk azınlığın talep ettiği şekilde Batı Trakya'da azınlık anaokulları açmak gibi herhangi bir yükümlülüğü bulunmadığını savundu., <http://www.yunturk.org.tr/?Syf=18&Hbr=423845&/Yunanistan-E%C4%9Fitim-ve-Din-%C4%B0%-C5%9Fleri-Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1,-Yunan-devletinin,-T%C3%BCrk-az%C4%B1n%C4%B1n-%C4%B1n-talep-etti%C4%9Fi-%C5%9Fekilde-Bat%C4%B1-Trakyada-az%C4%B1n%C4%B1k-a->

naokullar%C4%B1-a%C3%A7mak-gibi-herhangi-bir-y%C3%BCK%C3%BCm

9 Anaokulunda Türkçe eğitim reddedildi!, 23 Ekim 2013, <http://sozcu.com.tr/egitim/anaokulunda-turkce-egitim-reddedildi.html>

10 Diğer milletvekilleri Afroditi Stambuli, Giannis Amanatidis, Tasos Kurakis, Konstantinos Barkas, Hristos Karagiannidis, İrini Agathopulu, Maria Kanellopulu, Theano Fotiu, Efi Georgopulu-Saltari'dir.

11 SYRİZA: Batı Trakya'da Çift Dilli Anaokulları Kurulması Konusunda, Eğitim Bakanlığı Niçin Harekete Geçmiyor?, <http://www.birlikgazetesi.info/haberler/9313-syrza-qba-ti-trakyada-cft-dll-anaokullari-kurulmasi-konusunda-etm-bakanlii-ncn-harekete-gecmiyor.html>, 16 Temmuz 2014; Batı Trakya'da Türk Azınlığın anaokulu sorunuyla ilgili soru önergesi, http://www.timeturk.com.tr/2014/07/14/bati-trakya-da-turk-azinligin-anaokulu-sorunuyla-ilgili-sor.html#.U_7jy_1_suA, 15 Temmuz 2014

12 İmzacılar arasında İskeçeli avukat Stergios Yalaoğlu, Gümölcine Belediyesi Spartakos Listesi Başkanı Nektarios Dapergolas, İskeçe ili Pomak Kültür Derneği kurucularından ve Yönetim Kurulu üyesi Sebahattin Karahoca, aynı derneğin kurucularından ve Bağımsız Yunanlılar Partisi Eyalet Meclis Üye Adayı olan Basaykova köyünden İrfan Mehmetali, İskeçeli eğitimci Nikos Kokkas ve eski Kara Kuvvetleri Komutanı Gümölcinelin Frangos Fragulis de bulunuyor.

13 110 'ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΗΛΙΘΙΟΙ' Ακαδημαϊκοί, Νομικοί και Αξιωματούχοι..., 21 Temmuz 2014, <http://www.trakyaninsesi.com/haber/1214/110.html>; <http://www.trakyaninsesi.com/haber/1352/azinlik-egitimi-ile-ilgili-110-kisinin-imzasini-tasiyan-provokatif-mektup.html>

14 Yunanistan Anayasası metni için bkz. <http://www.hri.org/docs/syntaxma/artcl25.html>

RUMELİ SOKAĞINDA
MATEM

Rumeli sokağında
Yağmura tutulur Suzi'nin dizeleri,
Bir ikindi sonrası
Türkçem sırlıklam
Ben yorgunum,
Ve bu sokakta
Divanlar kanar hüzne soyunurum,
Şemi'yi, Çelebi'yi, Lutfi'yi
Kemal'i, Akif'i, Zekeriya'yı
Yasta bulurum,
Rumeli sokağında
Çorağa durur anadilim
Rumeli sokağında
Kilit vurur edebiyatım
Rumeli sokağında
Alıp götürürler bir çocuğun dilinden
kelimeleri.
Yarınlar meçhule gebe
Umutlar şimdi sürgünde
Sessizliğe gömerler bir avuç insanın
kaderini,
Türkçem yaralı
Ben vurgunum
Bir ikindi sonrasında
Şiirimle isyana dururum.

Bu sokağın kaldırım derler yoluna
Zambağı, menekşeyi, ekerler yanı-
na,
Hatice'ler ana, babalara Ali derler
adına
Birlikte secdeye düşerek çıkarlar
tanrı katına,
Aynı mezarlıktan varırlar ahiretin
yoluna
Çalışır alın teri dökerler o gök
kubbenin altına,

Sofrada hepsi paylaşır aynı böreği,
ayranı
Ayrı gayrısı yoktur Arnavut'u, Tür-
kü, Boşnağı,
Hepsi aynı yaşama baş koymuştur
bu diyarda
Neden sinsice nifakı sokar dururlar
Kosova'da?

Bu sokağın birlikte top koşturur
mahalle çocukları
Bu sokakta beraber yeşerir hepsinin
umutları,
Aşkın heyecanına kapılır hepsi o
çeşme başında
Aynı halayı çeker, birlikte göz yaş
dökerler yasında,
Kına yakar anaların elleri, oya yapar
gelinleri kızları
Semaya dururken tekkeleri, fasıl
yakar türkülerini yazları.

Uyan Akif uyan! '...Duruyor kar-
şımda bir kanlı ova
Sen misin hayalin mi vefasız Koso-
va...'
Bu sokağın şehitleridir Yemen'de
Çanakkale'de Kosova'da
O çocuklar ki destandılar Anado-
lu'da, Balkanlarda, Asya'da
Değil miydik kaç asır milleti sa-
dık-a?
Bu tahammülsüzlük niçin, niye bu
fitne fesat?

Rumeli sokağında
Rüzgara kapılır tarihin akisleri,
Bir ikindi sonrası
Türklüğüm sırlıklam
Ben yılğınım,

Ve bu sokakta
Mısralar kanar hüzne soyunurum,
Yusuf'u, Hafız'ı, Muzbeg'i,
Yeşeren'i, Beksaç'ı, Tunalıgil'i
Yasta bulurum,
Rumeli sokağında
Üzgün durur anadilim,
Rumeli sokağında
Yaprak döker dizelerim,
Rumeli sokağında
Çok görürler bir kardeşe konuştuğu
dili.
Yarınlar meçhule gebe
Yaralı yüreklerin hepsi matemde,
İşte bu sokakta
Tarihe gömerler bir avuç insanın
varlığını,
Türkçem öksüz, ben vurgunum,
Bir ikindi sonrasında
Hüdâvendigâr'la isyana dururum.

Dr. Taner GÜÇLÜTÜRK / Prizren -
KOSOVA

“ATATÜRK’ÜN MEMLEKETİ OLDUĞU İÇİN GELDİK”

Bulgaristan’dan 43 yıl önce Türkiye’ye gelen 76 yaşındaki Osman Adaletsever, Türkiye’ye geliş hikayesini anlattı. Adaletsever, “Atatürk olduğu için Türkiye’ye geldik” dedi.

Bulgaristan’da zorunlu göçe tabi tutularak Türkiye’ye gönderilen

binlerce vatandaştan biri olan Osman Adaletsever Türkiye’ye geliş hikayesini anlattı. Cebel ’e bağlı Bölcek köyünden Türkiye’ye gelen Adaletsever, 1972 yılında Bursa’ya geldiğini söyledi. Türkiye’ye geldiğinde pazarcılık yaptığını belirten Adaletsever, “Tütün işi işledim. Pazarcılık yaptım. Çok zor şartlar

altında geçimimi sağladım. Bu sırada Mümin Gençoğlu ile tanıştım. Bana çok yardımları oldu. 30 senelik arkadaşlığımız vardı kendisiyle” dedi.

Gençoğlu ile BAL-GÖÇ ü kurduklarını söyleyen Adaletsever, “Gençoğlu’nun bana karşı sevgisi

çok büyüktü. Sürekli yanında olmamı isterdi. Ama kendisi vefat ettikten sonra bize bıraktığı mirasa en iyi şekilde sahip çıkmaya çalıştık. Dernekte 4 sene yönetim kurulu üyeliği yaptım. Burada şimdi evraklar işleriyle ilgileniyorum. 3 çocuğum var..

“MÜMİN GENÇOĞLU ÇOK İYİYDİ”

Mümin Gençoğlu'ndan övgüyle bahseden Adaletsever, Gençoğlu'nun Bulgaristan ve Türkiye'de

soydaşlarla ilgili çabalarının olduğunu söyledi. Çocuklarının hepsinin evlendiğini ve 16 torun sahibi olduğunu ifade eden Adaletsever, “Torunlarımın hepsi üye buraya. Türkiye geldiğimiz zaman fabrikalar yeni yeni kuruluyordu. O zamanlar dürüstlük vardı, insanlık vardı, Ama şimdi bu insanlık yok” ifadelerini kullandı.

“BULGARİSTAN'IN EKONOMİK DURUMU KÖTÜ”

Bulgaristan'ın şu anda ekonomik

sıkıntılar yaşadığına dikkat çeken Adaletsever, “2 tavşan Bulgaristan'a girse biri aç çıkar. Çünkü durumu kötü. Ekonomik anlamda halkın sıkıntı yaşadığını biliyoruz. Umarım bu sıkıntılar en kısa zamanda çözüme kavuşur” şeklinde konuştu.

“TÜRKİYE'NİN KIYMETİNİ ANLADIK”

Şu anda torunlarının çifte vatandaş olduğunu söyleyen Adaletsever, gençlerin Bulgaristan'da çalışmaya gittiklerini ancak Türkiye gibi para kazanma ortamı olmadığını söyledi. Gençlerin yıllar sonra Türkiye'nin kıymetini bildiğini kaydeden Adaletsever, “Türkiye'de geçinemeyen hiçbir yerde geçinmiyor. Türkiye'deki yemeklerin bile tadını özlüyor. Orada Türk mutfakları var ama buradaki gibi olmuyor” dedi.

Makedonya Türk Hareket Partisi'nden Bal-Göç Genel Merkezine Ziyaret

Makedonya Türk Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Prof. Dr. Adnan Kahil ile Türk Hareket Partisi Genel Sekreteri ve Milletvekili Sayın Enes İbrahim Bal-Göç Genel Merkezini ziyaret ettiler.

Özel bir ziyaret kapsamında Bursa'ya da gelen ikili bu vesileyle genel merkezimizi de ziyaret ettiler.

Genel Başkanımız Doç. Dr.

Yüksel Özkan'a geçirdiği rahatsızlıktan dolayı geçmiş olsun dileklerini ilettikten sonra, milletvekili aday adaylığından dolayı tebrik ettiler. Doç. Dr. Yüksel Özkan gibi Balkan coğrafyasındaki Türk ve Müslüman toplulukların genel ve lokal meselelerine hakim bir ismin adaylığının hem Bursa ve Türkiye hem de o coğrafya için büyük kazanç olacağını söyleyip başarı dileklerini ilettiler.

Samimi bir ortamda gerçekleşen görüşmede Yönetim kurulu üyelerimiz ile Makedonya özelinde Türk ve Müslümanların sıkıntılarını ve beklentilerini paylaştılar.

Genel Başkanımız Doç. Dr. Yüksel ÖZKAN Sofya'daydı

Genel Başkanımız Doç. Dr. Yüksel ÖZKAN, HÖH Genel Başkanı Sayın Lütfi Mestan ile Bulgaristan Parlamentosunda görüştü. Görüşmede Türklerin yaşadığı bölgelerdeki radyodan Türkçe yayınların kesilmesi gündeme geldi.

Lütfi Mestan, kendilerinin bizimle Bulgaristan Radyo Televizyon Genel Müdürü ile görüştüğünü ve Kırcaali de olduğu gibi yakın zamanda diğer bölgelerde de FM bandından-ultra kısa dalgadan yayınların başlayacağını müjdesini verdi.

Genel Başkanımızın ayrıca HÖH üyesi milletvekilleri ile de ikili görüşmeleri oldu.

Genel Başkanımız aynı gün Türkiye Cumhuriyeti Sofya Büyükelçisi Sayın Süleyman Gökçe'ye bir nezaket ziyaretinde de bulundu.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü Etkinliği Gerçekleştirildi

Bal-Göç Genel Merkez Kadınlar Komisyonunca Altıncıyan'da düzenlenen Kadınlar Günü kutlaması yoğun katılımı yapıldı. Kahvaltılı toplantıda Hanımefendiler gönüllerince bir gün geçirdiler.

Doç. Dr. Yüksel ÖZKAN'ın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Nedeniyle Yayınlamış Olduğu Mesaj:

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün getirdiği cumhuriyet rejimimizin sayesinde Dünya'da pek çok ülkeden daha önce medeni ve yasal haklarına kavuşmuş olan kadınlarımızın; kadına yönelik negatif ayrımcılık, kadına yönelik şiddet, iş hayatında fırsat eşitsizliği ve eğitim gibi alanlarda hala çözülememiş pek çok sorunları vardır.

Kadınlar hele hele bizim coğrafyamızın kadınları özverilidir. Gerek Balkanlardaki zorlu yaşam koşullarında, göç esnasında ve göçten sonra ailelerimizi dimdik ayakta tutan o göçmen kadınları da Türk kadınlarının genel özverili hallerine güzel bi-

rer örnektirler.

Kadınların elinin değdiği her işte bereket ve güzellik vardır.

Camiamıza güç katan üyemiz olan hanımefendiler başta olmak üzere tüm kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlu olsun.

Doç. Dr. Yüksel ÖZKAN

BAL-GÖÇ Genel Başkanı

Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri Federasyonu (BGF) Genel Başkanı

Entelektüel Sohbetler 1:

“II. Abdülhamid'in Balkan Siyaseti”

Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Balkan Kültür Evi'nde yürüttüğü programlara bir yenisini daha ekledi. “Entelektüel Sohbetler” adını verdiği programların birincisinde Sakarya Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Serkan YAZICI konuk oldu.

Balkanların Tüm Renkleri Söyleşideydi
Bal-Türk Genel Başkanı

Dr. Bayram Çolakoğlu, Genel Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Selçuk Koç, Yönetim Kurulu Üyeleri Doç. Dr. Ayhan Orhan ve Sevcan Günzî'in yanı sıra Bal-Türk Körfez Şube Başkanı Ziya Baykara ve Yönetimi, üyeler, Balkanlardan gelip Kocaeli ve Sakarya Üniversitelerinde lisans ve lisans üstü eğitim gören Bulgaristan, Arnavutluk ve Sancaklı öğrenciler ilgili bir katılım sağladı. İzmit Belediyesi Meclis Üyesi İbrahim Elgin de katılımcılar arasındaydı. Seçim çalışmalarının hızlandığı bu günlerde Ak Parti Aday Adayı Bilal Şengün de programa katıldı.

Abdülhamid'in Balkan Siyaseti ve Muhacirlerin Türkiye'ye Katkısı

Sakarya Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Serkan Yazıcı, özellikle II. Abdülhamid

Dönemi üzerinde ve Osmanlının Balkanlar konusundaki icraat ve siyaseti konusunda bir sunum yaptı. Yazıcı, “Osmanlı 19. yy'da üç defa yıkılabilirdi. Abdülhamid yıkılma durumdan olan bir devleti ayakta tuttu.” dedi. Balkanların kaybı ile başlayan muhacerata dikkat çeken Yazıcı, “bu göçler acı ve katliamlarla gerçekleşti. Ancak nüfusu oldukça az olan Osmanlı 1. Dünya savaşı ve İstiklal Mücadelesinde ve ekonomik kalkınmasında Muhacirlerin katkısından çok faydalandı. Hatta 1960'lara kadar Türkiye'de bürokrasi ve memuriyette muhacirlerin büyük etkisi vardı. Ticari hayatımızda hala yer alan birçok asırlık şirketin kuruluşu Balkan Muhacirlerine aittir” dedi.

Bal-Türk Kartepe'de Karla Buluştu

İki Yıllık Aradan Sonra Kartepe Buluşması

Son iki yıldır mevsimlerin değişmesi dolayısıyla gelenekselleştirilmiş olan Kartepe'de karla buluşma programlarını yapamayan Bal-Türk bu yıl karın tadını çıkarttı. Bir büyük otobüs ve bir de minibusle toplam 58 kişinin katıldığı Kartepe programı oldukça neşeli geçti. Güneşli ortamda karlara arasında güzel bir gün yaşandı.

Sabah Balkan Kültür Evi'nden çıkış yapan Bal-Türk üyeleri, Kartepe Sisli Vadi'de güne kahvaltı ile başladı. Kahvaltının ardından karda yürüyüş ve kızak keyfini doyasıya yaşayan üyeler. İki yıllık aradan sonra Kartepe'de karla buluşmanın tadını çıkardılar.

Yediden Yetmiş Katılım

Programa katılımda her yaş

grubundan katılım tam bir aile ortamı meydana getirdi. Derneğin daha ilk kurucuları arasında yer alan Hüseyin Uyanık gibi duayenler de eşleri ile yer alırken; küçük çocuklar da yer aldı. Programa Genel Başkan Dr. Bayram Çolakoğlu da eşi ve çocukları ile birlikte katılım sağlarken, gerek otobüs yolculuğunda gerekse program boyunca üyelerle sıcak bir diyalog imkanı da doğdu.

Bal-Türk Kafilesi Balkan Turundaydı

Önce Bulgaristan

Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği'nin geçen hafta Çarşamba akşamı başlayan,

Bulgaristan, Makedonya ve Yunanistan'ı kapsayan Balkan Turu sona erdi. Kfile Bulgaristan durağında Filibe ve Sofya şehirleri

gezildi.

Sonra Makedonya

Bulgaristan'da hiç gecelemeden, Makedonya'ya geçen kfile ilk gece Üsküp'te kaldı ve takib eden gün Üsküp gezildi. Ardından Ohri'ye giden ve burada gecele-yen kfile Ohri Türk Çarşısını ve ardından da Manastır şehrine giderek buranın tarihi ve kültürel

değerlerini görme fırsatı buldu.

Ve Yunanistan

Manastır'dan sonra Yunanistan'a geçen kfile ilk akşam Selanik'te geceledi ve takib eden günde Selanik'te Atatürk'ün doğduğu evi ziyaretle başladılar. Ardından sahil ve Beyaz Kule gezildikten sonra Kavala'ya geçildi. Kavalada yenilen öğle yemeğinden sonra özellikle Osmanlı yadigarı tarihi mekanlar gezildi. Türkiye istikametinde İskeçe ve Gümölcine'ye de uğrayarak Türkiye'ye dönüş başlamış oldu.

Gece yarısı herkes memnun ve evladı fatihan diyarı üç önemli Balkan ülkesini görmüş olarak İzmit'e ulaştı.

Bal-Türk'ten Bulgar Eksarhanesine Tanışma Ziyareti

Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Başkanı Dr. Bayram ÇOLAKOĞLU, Genel Başkan Yardımcısı Ayla BOZKURT, Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Ayhan ORHAN ve Sekreter Sevginar KOCAALİ'den oluşan heyet İstanbul Şişli'de bulunan Bulgar Eksarhanesini ziyaret etti.

Önce Eksarhane Gezildi

İstanbul Bulgar Eksarhanesi Başkanı Vasil LIAZE tarafından ilgiyle karşılanan heyete öncelikle 1907 yılında varlıklı Bulgarlar

tarafından inşa edilen Eksarhane Ana Binası, ana binanın hemen yanında bulunan Aziz İvan Riliski Kilisesi gezdirilerek Eksarhlık konutu tanıtıldı. Yeşil bakımlı ve geniş bir bahçenin içinde güzel ahşap bir bina olarak yükselen Bulgar Eksarhane binası otantik görünümüyle beğeni topladı. Eksarhane Başkanı LIAZE Bulgar Cemaati için kültürel mirasın korunması bakımından binanın tarihi öneme sahip olduğunu vurgulayarak pazar günleri ve dini bayramlardaki ayinler için de ev sahipliği yaptıklarını söyledi.

Bal-Türk Genel Başkanı ÇOLAKOĞLU ziyaretten duydukları

memnuniyeti dile getirerek dernek faaliyetleri, çalışma alanı ve projeleri hakkında detaylı bilgiler verdi. Ayrıca ÇOLAKOĞLU

halkların etnik kimliğini koruma ve dinsel ahlaki kültürünü geliştirme hususunda ulusal kurumların önemine dikkat çekerek konuşmasını tamamladı.

İstanbul Bulgar Eksarhanesi Başkanı Vasil LIAZE ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek dernek yönetimine teşekkürlerini iletti.

Balkan Kültür Evi'ne Davet

Oldukça sıcak bir atmosferde geçen görüşmelerin sonunda, Bal-Türk heyeti LIAZİ ve yönetim kurlunu İzmit Balkan Kültür Evi'nde bir söyleşi için davet etti. Genel Başkan Çolakoğlu, "İstanbul'da yaşayan Bulgarlar pek tanınmıyor, gelin bizlere kendinizi anlatın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları biraz daha tanış olsun" dedi.

“İZMİR BAL-GÖÇ ORMANI” Oluşturdu

İzmir Balkan Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği, derneğin 30.yılı anısına Ege Orman Vakfı ile işbirliği yaparak Çeşme-İldırı Yolu- Kadıovacık Mevkiinde 10.000 fidanlık «İZMİR BAL-GÖÇ ORMANI» oluşturdu.

12 Nisan 2015 tarihinde yapılan ağaç dikme törenine Gaziemir Belediye Başkan Yardımcısı Abdurrahim NURSOY, İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesi Cem KOÇ, Hak ve Özgürlükler Hareketi Ege Bölge Temsilcisi İsmail VATANSEVER, işadamları ve çok sayıda dernek üyesi katıldı.

Şenlik havasında geçen fidan dikim töreninde, ağaçlandırma sahasında yapılan çalışmalar hakkında bilgi veren Ege Orman Vakfı Genel Müdürü Metin GENÇOL, ağaçlandırma çalışmalarının İzmir Orman Bölge Müdürlüğü ile

işbirliği içinde yapıldığını söyledi ve Boran Emlak Korusu, Fikri Çelik Korusu, Koç İnşaat Korusu, Behçet Güler Korusu, Şehit Asteğmen Basri Kurtuluş Korusu, Sabahattin Vatansever Korusu, Sabri Çelik Korusu, Mesut Başkır Korusu, Gaziemir Sarnıç Korusu sahiplerine plakelerini takdim etti. Törende söz alan İzmir BAL-GÖÇ Genel Başkanı Fahriye ERSOY: „Biz Balkan Göçmenleri‘ nin yeşile olan tutkusu, doğaya olan saygısı herkesçe bilinir. Dağlık, ormanlık bölgeleri tanımlamak için kullanılan „Balkan“ kelimesi bizimle özdeşleşmiştir. Ağaç bizim için son derece önemli. Bu konuda farkındalık yaratmak ve en değerli varlığımız olan ormanlarımızın zenginleştirilmesini sağlamak amacıyla yola çıktık. Bizler, ortak amaçlar için bir araya gelmiş, „güç kaynaştırmış“ kişileriz, bugün aynı güçle 10 000 fidanımızı toprakla

buluşturuyoruz, fidanlarımızın ağaçlara dönüşme sürecini de birlikte izleyeceğiz. Ailelerimiz göç ettiğimiz toprakları ağaçlandırdı, biz bu bilinçle büyüdük. „Doğayı seviyorum“ demekle, doğa sevgisine sahip olamaz insan. Onu sevmek; ona emek vermek, ona karşı sorumluluk hissetmek, onu oluşturan tüm unsurların varlığından mutluluk duymaktır. Gençlerimiz de bu anlayışla yetişsin istiyoruz, sahip çıkacakları ve genişletecekleri bir orman bırakmak istiyoruz onlara. Ağaçlandırma çalışmalarımız artarak devam edecek. Bu güzel töreni anlamlı kılan herkese, „orman oluşturma“ isteğimizi geri çevirmeyen Ege Orman Vakfı'na ve buraya üyelerimizin ulaşımını sağlayan Gaziemir, Bornova ve Menderes Belediyelerine çok teşekkür ederim.“ dedi.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü Kutlandı

İzmir Bal-Göç olarak her yıl geleneksel hale getirdiğimiz 8 mart kutlamaları için kadınlarımızla yemekli toplantıda bir araya geldik. Bir araya geldik derken aslında iki farklı yerde toplandık; önceden 200 kişilik salonla sözleşme yaptık ancak yoğun talep üzerine bir salon daha tutmak zorunda kaldık yine de talebi karşılayamadık. Kadınlarımızın

ilgisinin her geçen yıl artması bizleri mutlu etti ancak talebi karşılayamamış olmamız bizleri üzdü. Gelecek yıl büyük bir salonda kadınlarımızla beraber olmayı ümit ediyoruz ve şimdiden hazırlıklarını yapıyoruz.

Genel Başkanımız Fahriye ERSOY yapmış olduğu konuşmalarda kadınlarımızın gününü kutlarken, artık kadınlarımız sadece sevecen bir eş, fedakar bir

anne, çok çalışan emekçi bir kadın olmakla beraber aynı zamanda sosyal etkinliklere ve siyasete aktif olarak katılan balkan kadınına görmek istediğinin üzerine durdu. Kadınlarımızın sorunları, aynı zamanda Bulgaristan göçmenlerinin sorunları ile ilgili çalışmalarından bahsetti, özellikle 1992 sonrası göç edenlerin emeklilik borçlanması sorununu her platformda dile getirdiklerini ancak bir türlü çözüm üretilemediğini söyledi. Dernek çatısı altında kurulan komisyonlarda kadınlarımızın da yer almasını ve desteklerini beklediklerini, özellikle kadın kollarında faal olarak çalışma yapmalarını, bir araya gelerek güçlerini birleştirmelerini istedi.

Organizasyonda emeği geçenlere ve İzmir Baş-Göç Yönetiminde, Şube yönetimlerinde ve Kadın kollarında görev yapan kadınlarımızı sahneye davet etti ve teşekkürlerini sundu.

Kadınlar günü İzmir de Büyükşehir Belediyesi tarafından da çok farklı etkinliklerle kutlanıyor. Düzenledikleri kadın fuarına dernek olarak katılım sağladık. Derneğimizin tanıtımı yanında Balkan kadın kıyafetlerini sergiledik, kadınları el emeği ürünlerinin tanıtımı ve satışı yapıldı, Balkan yemekleri tanıtıldı ve satışları yapıldı Dört gün süren fuara ilgi büyüktü. Kadın kollarımız da fedakârlık ederek ürünlerini getirip sergilediler ve stantlarımızda görev aldılar.

İzmirli Gençlerin İlhan Küçük ile Buluşması

Hak ve Özgürlükler Hareketi Gençlik Kolları Başkanı ve Avrupa Parlamentosu Milletvekili İlhan

Küçük ve HÖH gençlik kolları yönetim kurulu üyeleri İzmir Bal-Göç Gençlik kolları temsilcileri ve İzmir de burslu okuyan Bulgaristanlı üniversite öğrencileri ile Armis otelde bir araya geldi. Beraber yapılan kahvaltı sonrası İlhan Küçük Avrupa Parlamentosundaki çalışmalarından, iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişimi ve gençlerin Avrupa çapındaki yararlanabileceği imkanlardan bahsetti- eğitim imkanları, "Erasmus" programı ve Avrupa Parlamentosu'nda staj imkanları. Çok olumlu geçen görüşmede

öğrencilerin sorularını da yanıtlayan İlhan Küçük, daha sık bir araya gelinmesi, bilgi ve deneyim paylaşımı gerekliliğini vurguladı.

Kendisini çalışmalarından dolayı kutluyoruz, gençlere yönelik çalışmalarından dolayı çok teşekkür ediyor ve başarılar diliyoruz.

Bu tür etkinliklerde bir araya gelen gençlerimizle sohbet etme, sorunlarını dinleme ve onlar için neler yapabileceğimizi planlamak bizleri mutlu ediyor. Amaçlarımızdan biri de, derneğimizi ileride emanet edeceğimiz gençleri yetiştirmek, geliştirmek ve yol gösterici olmaktır. Onlarla daha sık bir araya gelerek, daha fazla etkinlikler düzenleyerek, gençlik kollarımızın daha sağlam temellere oturmasını sağlamamız gerekir. Katılımlarından dolayı gençlerimize de teşekkür ediyoruz.

Yalova Bal-Göç 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Kutlaması

Yalova Balkan Göçmenleri Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından '8 Mart Dünya Kadınlar Günü' nedeniyle kutlama programı düzenlendi. Programa katılan CHP Milletvekili Muharrem İnce, AK Parti Milletvekili Temel Coşkun'a şans bilekliği taktı. Bahane Restoran'da gerçekleştirilen etkinliğe Yalova Belediye Başkanı Vefa Salman, Milletvekilleri Muharrem İnce ve Temel Coşkun, AK Parti İl Başkanı Yusuf Ziya Öztürk, CHP İl Başkanı Özcan Özel ile ilçe ve belde belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve dernek üyeleri katıldı. Dernek Başkanı Lütfi Özgür'ün konuşması ile başlayan etkinlikte Başkan Vefa Salman'a ise geçtiğimiz yıl açılan Bulgarca kursuna katılması nedeniyle sertifikası takdim edildi.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Balkan Spor Etkinlikleri

Moldova Gagavuz Özerk Cumhuriyeti, Makedonya ve Bulgaristan'dan gelen göçmen çocuklarımızın katılımı ile 23 Nisan kutlamaları çerçevesinde Yalova Belediyesi Masa Tenisi Kapalı Spor Salonunda müsabakalar düzenlenmiştir. Katılımcı çocuklara eşofman takımı hediye edilmiştir.

DERNEKLERİMİZ: KARTAL BALKANLILAR KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

Derneğimiz 1991... - Balkanlilar Kültür ve Dayanışma Derneği İstanbul Kartal'da yer almaktadır.

Kuruluş amacı, öncelikle ve özellikle 1989 yılı büyük Bulgaristan göçüne maruz kalmış insanlarımızın sosyal hayatta karşılaştıkları her türlü sorun, zorlukların çözümüne öncülük etmek, yardımcı olmak, çözümünü sağlamak, kültürel farklılıktan kaynaklanan sıkıntıların daha kolay aşılabilesi için çeşitli toplantılar düzenlemek, toplumsal birlik ve düzenin sağlanmasına öncülük etmektir.

Daha sonrasında tarihin belli dönemlerinde yurdumuza göç etmiş, Balkan göçmeni ve mültecisi insanlarımız için; kültürümüzün yaygınlaştırılması ve devamı için çeşitli etkinlikler düzenlemesi, bölge insanımıza ait müzik, halk dansları, folklor ve sanatsal konularında araştırma yaparak düzenlenen yurt içi ve

yurt dışı etkinliklerinde tanıtımını ve temsili, eğitim, sağlık ve iş konularıyla ilgilenilmesi, üyeler arasındaki kaynaşmanın temini için gerekli yazılı, sözlü ve görüntülü yayınlar yapılması, çeşitli sportif faaliyetlerin düzenlenmesi, muhtelif yardım programları organize edilmesi ve katkı verilmesi başlıca görevlerimiz arasında yer almaktadır. Çeşitli eğitim kurumlarıyla diyaloga geçerek, eğitici ve öğretici kurslar açmak, sosyal etkinlik alanları oluşturarak çeşitli faaliyetlerde bulunmak, düzenlemek veya düzenlenlere katılmak, kültürel ve sanatsal değerlerimizin araştırılıp derlenmesi ve canlı tutulması amacı ile toplantılar düzenlemek, konserler vermek veya verdirmek. Balkan ülkeleri ve toplumları ile yöre insanımız ve çevre dernekler i ve sivil toplum örgütleri arasında çeşitli kültürel ve sosyal etkinlikler organize etmek, eşlik etmek veya yardımcı olmak. Yerel dernekler ile iyi ilişkiler içinde

olmak, düzenlenen anma ve kutlama programlarına katkı sağlamak veya katılımda bulunmak. Milli ve dini bayramlarda çeşitli etkinlikler düzenlemek veya katılmak. Balkan ülkeleri ve ülkemiz arasında yapılan çeşitli spor faaliyetlerine öncülük etmek, katkı sağlamak. İhtiyaç duyulan ya da talep edilen dillerde lisan kursları açmak ve katılımı sağlamak (ingilizce, bulgarca, rusça kursu gibi). Bağlı bulunan federasyon ve konfederasyon çalışmalarına katılmak, düzenlenen etkinlik, çalışma programlarına ve toplantılara katılmak, görüş bildirerek bu çalışmalara destek olmak, önerilerde bulunmak, görüş bildirmek. Çevre balkan ülkelerinde bulunan diğer sivil toplum örgütleri ve derneklerle kültürel ve sosyal etkinliklerde bulunmak, kurulmuş olan ilişkilerin devamını sağlamak için azami gayret sarfetmek...

KARTAL BALKANLILAR DERNEĞİ'MİZDEKİ DİL KURSUNDA EĞİTİMİNİ TAMAMLAYANLARA BELGELERİ VERİLDİ

Balkanlılar Kültür ve Dayanışma Derneği ve Kartal Halk Eğitim Merkezi işbirliğiyle düzenlenen Bulgarca dil kursu sona erdi. Kursa katılanlara belgeleri verildi. Bulgaristan Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu Angel Angelov, Kartal Belediye Başkan Yardımcıları Av. Hüsnü Yeşilyurt, Ömer Fethi Gürer, Belediye Meclis Üyesi Mustafa Yüksel, Karyapsan Yönetim Kurulu Başkanı Nizamettin Zorgül, Eski Dernek Başkanlarımızdan Adem Süsler, Nizamettin Yumurtacı ve Olcay Özgön ve Kartal Belediye Başkan Danışmanı Vasfiye Yılmaz'da törene katıldılar. Kurs öğretmenimiz Nurcivan BAYRAKLI yaptığı konuşmasında dil kurslarının iki ülke toplumu arasında diyalogların geliştirilmesine katkı sağlayacağını, öğrenilen her lisanın kişiye yeni bir ufuklar açtığını, kursiyerlerin konuşma düzeyine ulaştıklarını belirtti. Dernek Başkanımız Fikret Poyrazoğlu da yaptığı konuş-

masında, Bulgaristan ile Türkiye ilişkilerinin gelişmesi adına dernek olarak yaptığımız çalışmalardan bahsetti, Kartal Belediyesi'nin katkıları için teşekkür etti. Program kursumuz öğrencilerinden Gülfize Yalçın tarafından yürütüldü. Bulgaristan Başkonsolosu Angel Angelov'da konuşmasında Balkanlılar Derneği'nin ve Kartal Halk Eğitim Merkezi'nin işbirliğinde yapılan Bul-

garca Dil Kursu sertifika töreninde, Bulgaristan ile olumlu ilişkilere dikkat çekti ve Bulgarca dil öğrenilmesinden duyduğu memnuniyeti ifade etti, dil kurslarına katılanlara kitap vb. destek sağlayacaklarını söyledi. Kartal Belediye Başkan yardımcısı Ömer Fethi Gürer'de Kartal Belediye Başkanı Op. Dr. Altınok Öz'ün selamlarını ileterek başladığı konuşmasında, Kartal Belediyesi'nin Kartal'da bulunan derneklerle olan ilişkilerini ve belediyenin katkılarını anlattı. Balkanlarda kardeş belediyelerin varlığının yanında Bulgaristan ile iyi ilişkilerin oluşmasında Kartal Belediye Başkanı Op. Dr. Altınok Öz'ün yaklaşımının önemine değindi. Sosyal Belediyecilik anlayışı içinde "Önce İnsan" yaklaşımı ile sorunları çözmek istediklerini ifade eden Gürer, dil kursunu bitirenleri kutladı. Başkonsolos Angel Angelov, Kartal Belediye Başkan Yardımcısı Ömer Fethi Gürer, eski ve yeni Dernek başkanlarımız ile Yönetim Kurulu üyelerimiz kursumuzu bitirmiş olan kursiyerlere bitirme belgelerini verdi. Dernek Başkanımız

Fikret Poyrazoğlu'nun, yaş gününe denk gelen etkinlik sonrası yaş günü pastası birlikte kesildi. Devam eden İngilizce kursumuzun öğrencileri de etkinliğimize katıldı.

KARTAL BALKANLILAR DERNEĞİ VE GEDİK ÜNİVERSİTESİYLE ORTAK ÇALIŞMA KONULARIYLA İLGİLİ ZİYARETİMİZ

Derneği ile Gedik Holding ve Gedik Üniversitesi Yönetimiyle Holding Genel Merkezinde, Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Hülya GEDİK, Yönetim Kurulu Üyesi Sn. Erkan AKTEN, Üniversite Rektörü Sn.Prof.Dr.Berrak KURTULUŞ, Meslek Yüksekokulu Müdürü ve Rektör Yardımcısı Sn. Prof.Dr.Adnan ŞİŞMAN, Pendik Eski belediye Başkan Yardımcısı Nurrettin BEŞİNCİ ve Derneğimizi temsilen Olcay ÖZGÖN, Nedret PELİTÇİ, İbrahim ÇİL, Nurci-

van BAYRAKLI, Semiha AHMED, Nermin Ülkü DERNER ve Bahadır ŞAŞMAZ'ın katıldıkları ortak girişim ve eğitim programları konularının irdelendiği toplantıda, özellikle Balkan ülkelerinde yaşayan halklar ve dernek üyelerimize yönelik, ortak yürütülebilecek ve yeni oluşturulabilecek

çalışma ve organizasyonlar konularında bilgi alış verişinde bulunuldu. İki kurum arasında imzalanacak protokol ile yapılması kararlaştırılan çalışmaların resmiyete geçirilmesi ve etkinliklere en kısa zamanda başlanmasına karar verildi.

Derneğimizin Öncülüğünde; Bulgaristan Futbol Federasyonu ile Türkiye Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneği arasında dostluk maçı organizasyonu için toplantı gerçekleştirdik.

Türkiye ve Bulgaristan faal futbol hakemleri arasında oynanmasını düşündüğümüz dostluk maçları için, Sofya Ramada Oteli toplantı salonunda yapılan toplantıya, Derneğimizi temsilen Genel Sekreter Sn.Nedret PELİTÇİ, Muhasip ve TFFHGD üyesi Sn.Fikret POYRAZOĞLU, Türkiye Faal Futbol Hakem ve Gözlemcileri Derneği (TFFHGD) Başkanı Sn. Oğuz UĞURLU, Başkan Yardımcısı Sn.Mehmet Ali TAŞÇI, Disiplin Kurulu Başkanı Sn.Ayberk TUNCER, Bulgaristan Futbol Hakemleri Derneği (Асоциацията на футболните съдии в България - АСФБ) Başkanı Sn.Stefan ORMANDJİYEV, Başkan Yardımcısı Sn.Anton GENOV, Genel Sekreter Sn.Krasimir KEREZOV ve Sofya Şube

Başkanı Sn.Kinço DİMİTROV katılmışlardır. Toplantıda karşılıklı tanışma faslından sonra, amaç, dilek ve talepler paylaşılmış, futbol ligi akış ve tarihleri irdelenmiş ve planlamalar yapılarak mutabakata varılmıştır. Mutabakat sonucunda ilk maçın 13 Haziran 2015 Cumartesi günü İstanbul'da, ikinci maçın 4-6 Eylül 2015'te Sofya'da yapılması konusunda anlaşmaya varılmıştır. Bunun ardından karşılıklı olarak plaket ve hediyeler takdim edilmiştir. Derneğimizin plaketini Başkan Stefan ORMANDJİV'e Nedret PELİTÇİ ve Fikret POYRAZOĞLU tarafından takdim edilmiştir. Hatıra fotoğraflarının çekilmesinin ardından sonra toplantı sona ermiştir. Bulgaristan Futbol Hakemleri Derne-

ğinin misafirleri onuruna verdiği yemeğe geçilmiştir.

Yemek sırasında yapılan konuşmalarda, derneklerin genel yapıları, işleyişleri, liglerin yapısı, maçlardaki hakem atamaları ile görev ve sorumlulukları konularında bilgi alış-verişinde bulunulmuştur. Yine bu sırada Balkanlılar Kültür ve Dayanışma Derneği'mizin kısa tarihçesi, çalışmaları, yürütülen sosyal etkinlikler ve amaçları ile Kartal Kartal Belediyesi'nin Bulgaristan'daki kardeş belediyelerini de içeren kısa bir sunuş, Genel Sekreter Nedret PELİTÇİ tarafından katılımcılara yapılmıştır. Yemek bitiminde karşılıklı iyi niyet ve dileklerle görüşmeler sona erdirilmiştir.

BGF'nin 14. Olağan Genel Kurulu Yapıldı

Ördekli Kültür Merkezi'nde düzenlenen Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri Federasyonu'nun 14. Genel Kurulu'nda Federasyon üyesi dernek delegelerinin güvenoyunu alan Doç. Dr. Yüksel Özkan, oy birliğiyle tekrar göreve seçildi.

Tek listeyle gidilen seçimde güven tazeleyen Özkan, "BGF, 1987 yılında kurulan bir çatı örgütü. Yaklaşık 100 bin üyesi var. Bugün İzmir, Yalova, Kocaeli, İstanbul ve Bursa'daki mevcut delegelerimizin iştirakiyle 14. olağan genel kurulu gerçekleştiriyoruz. Bu benim ikinci dönemim. Daha önce federasyonumuzun kurullarında değişik görevlerde bulundum. Yeni dönemde faaliyetlerimizin büyük

çoğunluğu Balkanlar'a yönelik. Balkanlar'da milyonlarca Türk ve Müslüman kardeşimiz var. Bölgelerde kardeşlerimizin haklarını savunmak ve kültürlerinin yaşatılmasını istiyoruz. İnançlarının ve kimliklerinin yaşatılması konusunda çalışmalar yapacağız" dedi.

BGF'nin yönetim kadrolarını gençleştirmek istediklerinin altını çizen Özkan, BGF'nin yeni dönemde proje bazlı çalışan, üretken, dinamik ve uluslararası kimliği ön plana çıkan bir örgüt görünümünde olacağını belirtti.

Merkezi Bursa'da olan BGF'nin İzmir, İstanbul, Kocaeli ve Yalova'da yaklaşık 100 bin üyesi bulunuyor. Federasyon

aynı zamanda BM Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin STK birimi ile Uluslararası Dernekler Birliği'nin üyesi durumunda. Genel Kurul sonrası yapılan görev dağılımı şu şekilde gerçekleştirildi:

Genel Başkan

Doç. Dr. Yüksel ÖZKAN

Genel Sekreter

Kader ÖZLEM

Başkan Vekili

Fahriye ERSOY

2. Başkan

Lütfi ÖZGÜR

Basın Sözcüsü

Olca ÖZGÖN

Genel Sekreter Yardımcısı

Nedret PELİTÇİ

Genel Sekreter Yardımcısı

Minaz KARAGUZ

Muhasip

Av. Hüsamettin ÇINAR

Muhasip Üye

Nedret GÜLEN

Hukuk İşleri Sorumlusu

Av. Hüsamettin ÇINAR

Kültür İşleri Sorumlusu

İsmail YILMAZ

Federasyon Yardımlaşma

Kurulu Üyeleri

İhsan ŞENTÜRK

Erkan ÇETİNTAŞ

İlyas KURTULDU

Fikret POYRAZOĞLU

BGF Basın Açıklaması : 18.04.2015

Değerli Basın Mensupları,

17 Nisan 2015 Cuma günü Gümülcine'deki Yenicemahalle Camii sabah saatlerinde kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından kundaklanmış ve camide büyük çapta maddi hasar meydana gelmiştir. Kundaklama eyleminde can kaybının olmaması teselli kaynağı olmakla birlikte soydaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimizi iletmek isteriz.

Son yıllarda Batı Trakya ve Bulgaristan özelinde Evlad-ı Fatihân'ın yoğun olarak yaşadığı illerdeki ibadethanelerimiz başta olmak üzere kültürel ve dini binalarımıza yönelik saldırıların artış kaydettiği görülmektedir.

Gümülcine'de yaşanan kundaklama eylemi Balkanlar'daki Türk-İslam eserlerine yöneltile sistematiik saldırıların sadece son halkasını oluşturmaktadır. Gümülcine'nin yanı sıra kısa aralıklarla Bulgaristan'ın Filibe şehrinde yer alan Muradiye Camii'ne de saldırılarda bulunulmuştur.

Bu eylemlerin Avrupa Birliği (AB) üyesi olan iki komşu ülkede gerçekleştirilmiş olması ise oldukça manidardır. Balkanlar coğrafyasında ekonomik ve siyasi istikrarsızlıkların etnik krize yol açma tehlikesi göz önünde bulundurulduğunda, her iki ülkede de belirsiz bir tablo ile karşılaşmaktadır. Bu açıdan aşırılık yanlısı grupların böylesi ortamlardan yararlanarak ülkedeki etnik tansiyonu artırma girişimlerinin olabileceği hususu göz önünde bulundurulmalıdır. Öyle ki Yunanistan ölçeğinde Lozan Barış Antlaşması ile AB'nin ilke ve değerlerine aykırı olarak 240 İmam Yasası'nın uygulanmasıyla azınlığın dini hayatına dayatmalarda bulunulmasına koşut olarak azınlığın ibadethanelerine yapılan fiili saldırılar tehlikeli bir senaryoyu işaret etmektedir.

Bu çerçevede, Yunanistan'da maruz kaldıkları insan hakları ihlallerini hukuk çerçevesinde aşma yolunu benimsemiş olan Batı Trakyalı soydaşlarımızın sağduyulu bir şekilde hareket etmekte olmaları sevindiricidir.

Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri Federasyonu (B.G.F.) olarak Yenicemahalle Camii'ne yapılan saldırıyı kınıyoruz.

Teşkilatımızın Balkan Türkleri konusunda taraf olduğunu hatırlatmak isteriz.

Kamuoyuna ve soydaşlarımıza önemle duyurulur.

B.G.F. Genel Sekreterliği

Bursa – 18.04.2015

Değerli Basın Mensupları,

Bilindiği üzere 24.04.2015 tarihinde Bulgaristan Parlamentosu tarafından ırkçı parti ATAKA'nın girişimleri sonucu getirilen 1915 Olayları'na ilişkin karar tasarısı 36'ya karşı 157 oyla kabul edilmiştir.

Görüldüğü üzere, **tarihi olayları bilim kurumlarında değil de parlamentolarda yargılayarak çarpıtan zihniyet**, Bulgaristan'da da kendisini göstermiştir. Söz konusu durumun Türk-Bulgar ilişkilerinde yaratacağı hasar ortadayken bu oylama Bulgaristan'daki ırkçı partilerin yanı sıra merkezde yer aldığını iddia eden **sağ ve sol diğer "Bulgar" partilerinin art niyetli yaklaşımlarını alenen ortaya çıkarmıştır.**

Bulgaristan Parlamentosu tarihi olayları yargılayıp sonuca ulaşma işlevini göreceksse ilkin kendi tarihiyle yüzleşmelidir. Türk milletine bu kararla atılmak istenen iftira, bizler için **"yok" hükmündedir.** Ayrıca bu tür kararların Bulgaristan'da etnik düşmanlık yaratma ve toplumsal barışı tehdit etme potansiyelini göz ardı etmemek gerekir. **Tarihi art niyetli bir şekilde çarpıtan Bulgaristan Parlamentosu'nun aldığı bu kararı esefle kınıyoruz.**

Kamuoyuna ve soydaşlarımıza önemle duyurulur.

Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri Federasyonu

Genel Sekreterliği

Bursa - 26.04.2015

Dr. Taner Güçlütürk'ün “Kosova’da Türk Edebi Yaratıcılığı (1951-2001)” Adlı Doktora Tezi Yayımlandı

Merkezi Prizren’de bulunan BAL-TAM Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi yayımlarından Dr. Güçlütürk’ün “Kosova’da Türk Edebi Yaratıcılığı (1951-2001)” adlı doktora tezi kitap olarak yayımlandı.

BAL-TAM Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi’nin 25. yayını ve tezler dizinin 10. eseri olarak gün yüzünü gören doktora çalışması kitabı, toplam 554 sayfadan oluşuyor.

“Kosova’da Türk Edebi Yaratıcılığı (1951-2001)” konulu söz konusu doktora tezinde, Kosova’da yaratılan Türk çağdaş edebiyatının nitelikleri incelenmektedir. Kosova’da Türk çağdaş edebî yaratıcılığı, türleri, temsilcileri ve eserleri interdisipliner olarak araştırılmakta, Yeni Türk Edebiyatıyla urgaşan bilim araştırmacılarına ve bilim sahasına konuyla ilgili yeni bulgular sunulmaktadır.

En son Prof. Dr. İsmail PARLATIR ve Prof. Dr. Bilge E R C İ L A S U N değerlendirmesiyle kitap olarak baskıya giren doktora tezi kitabında, 424 dipnot ve 305 birim ile zengin bir kaynakçadan faydalandığı göze çarpıyor.

Kosova ve Kosova dışındaki edebiyat eleştirilerinde Kosova Türk edebî yaratıcılığı, Kosova Türklerinin İkinci Dünya Savaşı’ndan sonraki gelişen yakın edebî tarihi, Kosova Türk çağdaş edebiyatı, nazım ve nesir türleri bölümlerinde yazarlar eserlerinden yola çıkarak detaylı incelemelerle ele alınmaktadır. Aynı zamanda Kosova Türk çağdaş edebiyatının sanatsal ve edebî estetik unsurları analiz edilmektedir. Kosova Türk çağdaş edebî yaratıcılığını etkileyen edebî akımları ve hangi edebiyat ailesi içerisinde ele alınması gerektiği sorusuna da aydınlık getirilmektedir.

Bunun dışında Kosova Türk çağdaş edebî yaratıcılığının sanatsal işlevi dışında toplumsal misyonu da ortaya konmaktadır.

Türkçe edebî yaratıcılığı, tarihi ve nitelikleri, Kosova Türk yazar ve şairlerinin vasıfları, Kosova Türk edebî yaratıcılığında gazete ve dergilerin rolü, Kosova’da geleneksel Türk tiyatro tarihi, temsilcileri ve Türkçe oyun yazarlığı hakkında da detaylı araştırma, bilgi ve incelemeler bu bilimsel çalışmada yer alıyor.

Kosova Türk çağdaş edebî yaratıcılığında, nazım ve nesrin değişik türlerinde, uzun süren bir acemilik ve emekleme döneminden sonra edebî nitelik ve estetik ölçütlerini yakalamış eserleri okuyucusuna sunduğu vurgulanmaktadır. Ancak bu başarının ilk örnekleri ortaya çıktığı sırada Kosova Türk çağdaş edebî yaratıcılığının duraksama dönemine girdiğinin altı çizilmektedir.

Çalışma, 2011 yılında Üsküp’ün “Aziz ve Kiril Metodiy” Üniversitesi

kısmî ve eksik kalmıştır. Dolayısıyla da bu edebiyat üzerine bir bütün olarak net bir görüş ve tutum oluşturmak veya net bir karar vermek hayli zordu.

27 Nisan 2011 tarihinde savunmasını yaptığım doktora tezimi, kitap olarak okurların ilgisine sunarken bu çalışmada, Kosova Türklerinin ve bölgedeki Türkçe edebiyat geleneğinin tarihçesini ve bu tarihî seyrin içinde; eğitim, kültür ve basın yayın çalışmalarının bu edebiyata teşvikini, Çağdaş Kosova Türk Edebiyatı emektarlarını, nazım ve nesir türlerindeki eserlerin edebî nitelikleri üzerine incelemeler ile yurt içinde ve dışında bu edebiyat üzerine yapılan en önemli tespitleri ve de yarım yüzyıldır bu zümrenin, Türkçe edebiyat geleneğini yaşatma gayreti ve azmini bulacaksınız.

Bilimsel incelemelerimiz sonucunda, bu edebiyatın, nitelikli bir edebiyat eleştirisinden ve bilimsel incelemeden yoksun kaldığını tespit ettik. Hem ilerdeki değerlendirmelere daha sağlıklı bir zemin oluşturacağı, hem de

“Blaje Koneski” Filoloji Fakültesi Türk Dili Edebiyatı Bölümünde, Prof. Dr. Hamdi Hasan danışmanlığında, jüri üyeleri Prof. Dr. Nimetullah Hafız, Prof. Dr. Zekirya Neziri, Prof. Dr. Tacida Hafız ve Doç. Dr. Fadıl Hoca önünde savunması gerçekleştirilmiştir.

Konuyla ilgili açıklamada bulunan Dr. Taner Güçlütürk, “Kosova Cumhuriyeti’nde Türk dilinde yaratılan elli yıllık verimli bu edebî uğraş, Kosova Cumhuriyeti sınırları dışında dahi büyük ilgi uyandırmış; Kosova Türk edebiyatı ve eserleri bugüne kadar hem yurt içinde hem de yurt dışında değişik vesilelerle çeşitli edebî eleştiri ve değerlendirmelere yanı sıra birçok antolojik çalışmaya da konu olmuştur. Ancak, bu edebiyata dair şimdiye kadar yapılan değerlendirmeler

edebiyat yaratıcılığına soyunacak çağdaş edebî yaratıcılarına, çağdaş edebiyatlar standartlarında daha nitelikli, daha estetik, benzeri hataları tekrarlamadan, kusursuz eserler ortaya koymasında kılavuzluk edeceği inancıyla çalışmamızı kitaplaştırmaya karar verdik.

Öte yandan, bu sahada bilimsel incelemeleri sürdürecektir bilim emektar ve araştırmacılarına kaynak oluşturmaları, konuya ışık tutmaları ve Türkoloji bilimine hizmet sunmalarını temenni ettiğimiz bu doktora tezinin Türkçesini olduğu gibi Makedoncasını da, basım için gerekli imkân ve desteği sağladığımız ilk fırsatta yayımlayarak, bilimin ve daha geniş bir okur kitlesinin ilgisine sunmayı hedefliyoruz” dedi.

KAŞNİK(A) - BATI TRAKYA

Malzemeler

- 4 yumurta
- 1 paket kabartma tozu
- 2 yemek kaşığı yoğurt
- Yarım su bardağı ayçiçeği yağı
- 3 su bardağı mısır unu
- 150 gr ufalanmış beyaz peynir
- 500 ml süt
- 3 Pırasa
- Tuz
- Kekik

Yapılışı:

TPırasaları ince kıyın. Peyniri çatalla ezin. Derin bir kapta tüm malzemeyi karıştırıp çırpın. Hazırladığınız harcı yağlayıp unladığınız fırın tepsisine yayın. Önceden ısıtılmış 170 dereceye ayarlı fırında pişirin.

Kürdanla pişip pişmediğini kontrol edin. Pişince fırından alın. Ilınınca dilimleyip servis yapın.

Kaşnika'nın üzerine pişirmeden önce kırmızı toz biber serpebilirsiniz.

Kaşnika artık hazır, afiyet olsun.